Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

GIÁ BÁN NGƯỜI MƯỜNG 15 SỐ THỨ 2761 — MỖI SỐ 0$03 — NGÀY THỨ HAI 24 MAI 1926

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur-gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique : TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 280

HANOI

	6 tháng	3 tháng	1 tháng
Một năm	6$00	3$00	0$55
Các làng và các công-sở	6$00	3$00	0$55
Sáu tháng	6$00	3$00	0$55
Ba tháng	4$50	2$80	0$55
Một tháng	0$50	0$55	0$55

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

	12 tháng	6 tháng	3 tháng
Các làng và các công-sở	12$00	6$00	3$00
Sáu tháng	6$00	3$00	1$60
Ba tháng	3$00	1$60	0$85
Một tháng	1$00	0$60	0$30

Les abonnements partent du 1er et du 15 de chaque mois

ANNAM

	6 tháng	3 tháng	1 tháng
Một năm	6$00	3$00	0$55
Các làng và các công-sở	6$00	3$00	0$55
Sáu tháng	6$00	3$00	0$55
Ba tháng	4$50	2$80	0$55
Một tháng	0$50	0$60	0$55

Les abonnements partent du 1er et du 15 de chaque mois

ETRANGER

	12 tháng	6 tháng	3 tháng
Một năm	12$00	6$00	3$00
Các làng và các công-sở	12$00	6$00	3$00
Sáu tháng	6$00	3$00	1$60
Ba tháng	3$00	1$60	0$85
Một tháng	1$00	0$60	0$30

Les abonnements partent du 1er et du 15 de chaque mois

Prix des annonces judiciaires et légales : 0$10 la ligne

On traite à forfait pour les contrats importants

Một điều nên chú-ý về văn quốc-ngữ

Đã mấy nghìn năm nay, nước ta theo học chữ nho, chuyên dùng chữ nho, từ danh-hiệu quan tước, công văn thư tín, luật lệ án kiện, các thứ giấy má, việc quan cũng là việc tư hoàn thiết dùng chữ nho cả: lễ tục và văn hóa lại phần nhiều tự Tàu sang, cho nên phần nhiều dùng chữ nho; thơ văn sách vở cũng là chữ nho, (thơ văn bằng tiếng ta cũng có, nhưng cũng là số rất ít, và thể thức vở chữ dùng cũng phần nhiều mượn chữ nho). Còn tiếng ta thì chỉ dùng trong khi nói chuyện và biên chép giấy má lẳng xẳng mà thôi. Từ ngày chữ nho đã bỏ, lại đổi sang học chữ Pháp, giấy má việc quan và tờ bồi đi lại phần nhiều đổi dùng chữ Pháp, chưa nói đến các danh từ các môn khoa-học, cũng là tên gọi các sự vật ở nước ta chưa có thì hầu hết dùng nhờ tiếng Pháp (như những tiếng cốt min, tiếng phốt phát, nhà ga, phu kíp, rượu sâm banh, hàng sa tanh, vân vân) Tiếng mà chỉ dùng trong khi nói chuyện, người không biết chữ thì nói quanh co, hay là nói rườm rà, miễn là hiểu được nhau thì thôi; người biết chữ nho thì tiếng gì của ta thiếu lại dùng mượn chữ nho, người biết chữ Pháp, thì tiếng gì của ta thiếu, lại dùng mượn chữ Pháp, cũng miễn cho nói xong câu chuyện, mà người nghe hiểu thì thôi. Tiếng mà không dùng vào những việc quan hệ hay là làm thơ văn, thì còn ai cần gì mà lo thêm thắt và tô chuốt, cho được giàu và lịch-sự làm gì. Ấy vì thế mà nước Nam có nước đã mấy nghìn năm tiếng dùng vẫn thiếu và vẫn quê mùa mà lại không có thể thức nhất-định gì cả.

Từ ngày chữ quốc-ngữ đã thịnh-hành, trong nước có cái phong trào chấn-hưng quốc-văn đến nay, người mình mới đua nhau dùng quốc-ngữ, sách quốc-ngữ và báo quốc-ngữ xuất hiện một ngày một nhiều; giấy má đi lại, cho đến các việc thông-thương, đều đổi dùng chữ quốc-ngữ cả. Người mình đã biết quí tiếng mình, chuộng tiếng mình mà đua nhau dùng tiếng mình như thế, thì vào khoảng mươi năm nữa, nền quốc-văn của mình chắc cũng có ngày thành lập, thành ra văn tự riêng của một nước, cũng có thể trông mong được vậy.

Nhưng xét ra người mình dùng chữ quốc-ngữ vẫn còn có hai cái bệnh chung, khiến cho người biết ít hay là không biết chữ nho, thường lắm nơi không hiểu được, và lắm cái lố lăng không thành ra thể thống gì. Một là hay dùng lẫn chữ nho vào, ta không dùng làm văn-chương, tiếng nói thiếu thốn đã nhiều, mà lại ít có những tiếng thành-ngữ ồn-quát bao hàm như chữ nho (chữ nho có nhiều những câu thành-ngữ, chỉ độ hai ba tiếng mà ý nghĩa hàm súc rất là rộng xa), người viết văn thấy tiếng gì của mình không có hay là không được gọn gàng bao-quát đủ bày tỏ được tư-tưởng của mình cũng có khi cho tiếng mình là nôm na quê kệch, không được thanh nhã bằng chữ nho, vì thế mới hay dùng lẫn chữ nho, vẫn tưởng rằng trong một câu mà dùng xen vào vài ba tiếng, thì người đọc cũng có thể suy nghĩ mà thông hiểu được; có biết đâu rằng người đọc chữ quốc-ngữ (không kể những người ít học, nói ngay những người học hành giỏi biết chữ Pháp thật nhiều) mà gặp vài ba chữ nho, thế là cả câu ấy lờ mờ không hiểu rõ nghĩa, mà sinh lòng chán rồi: Những tiếng chữ nho, trừ những tiếng thường dùng lắm đã gần thành ra tiếng mình, như tiếng *đạo-đức*, *công-danh*, *cơ hồ*, *bất-đắc-dĩ* vân vân thì không kể, còn ra thì toàn là làm phiền cho người đọc cả. Vậy theo cái ý-kiến thiển cận của tôi, thì tôi tưởng những nhà làm văn quốc-ngữ, nên hết sức dùng tiếng nam, gặp tiếng gì của mình thiếu thì đặt thêm ra, gặp tiếng chữ nho thì cố sức phiên dịch ra tiếng mình. Đừng có ngại rằng quê kệch hay là mới lạ, một người dùng đầu, mười người dùng theo, hay là nhân đó mà sửa sang đẽo gọt, dùng lâu rồi đọc cũng quen miệng, nghe cũng êm tai. Chữ nho và chữ Pháp, bây giờ được giàu và được lịch-sự như thế cũng là nhờ các nhà văn-sỹ, gia công thêm đặt đẽo gọt cũng là phiên dịch tiếng nước khác, làm cho giàu cho tiếng nước mình, trải bao nhiêu đời mới có cái kết quả tốt như thế. Tiếng quan-thoại làm văn chương và các giấy má quan hệ, hay giờ mới là buổi đầu, cái trách nhiệm phú thực chấn hưng, toàn trông vào các nhà văn-sỹ, ngoài này đặt thêm một tiếng, ngoài khác dịch thêm một tiếng, lại cùng nhau sửa sang cho dần dần, cho trang nhã, trải bao tay độ, mấy trăm người, cách chừng thì giờ độ vài ba mươi năm, tiếng nam mới mong được đủ dùng và lịch-sự, mà nền quốc-văn mới có ngày thành lập được.

(Còn nữa)

H. T. B.

Việc Trung-hoa

Ngày 13 Mai 1926

Tòa nội-các Nhan-huệ-Khánh

Ngày 13 Mai tòa nội-các Nhan-huệ-Khánh đã lập lại xong, Vương-hồi-Khánh đã giao cho Nhan năm quả ấn tổng-thống để làm việc nhiệm chính. Các viên trong tòa nội-các ấy như sau này:

Nội-các tổng-lý: Nhan-huệ-Khánh; Nội-vụ-tổng-trưởng: Bồ-tinh-Khanh, thứ-trưởng: Bát-đa-Phu; Ngoại-giao tổng-trưởng: Trần-thiện-Cơ, Thị chưa đến nhận chức thì Nhan hãy tạm thay, thứ-trưởng: Tôn nhuận-Vũ;

Tài chính tổng-trưởng: Cố-duy-Quân, thứ-trưởng: P...-Định;

Nội vụ tổng-trưởng: Trịnh-Khiêm;

Tư pháp tổng-trưởng: Trương-quốc-Kim;

Nông thương tổng-trưởng: Dương-văn-Khải, thứ-trưởng: Trương-hiển-Nhượng;

Giáo dục tổng-trưởng: Hoàng-sáng-Huệ;

Giao-thông tổng-trưởng: Trương-chi-Đàm, thứ-trưởng: Lao-chi-Thường;

Đối với tòa nội-các mới này, Trương-tác-Lâm không tin thành thì cũng khó lòng dàng vững được.

Vì sự Trương không tin thành lý nên mấy hôm nay chỉ có mình Nhan đứng quản vụ việc làm việc, còn các quan tổng-trưởng các bộ chưa ai chịu đến cả.

Phùng-ngọc-Tường đã đến Moscou

Ngày 9 Mai vừa rồi Phùng-ngọc-Tường cùng hơn 20 người tùy tòng đã đến Moscou kinh đô nước Nga. Chính-phủ Nga có cử đại-biểu ra nhà ga hoan nghênh. Phùng nói sang Nga lần này cốt để rằng chắt lấy cái mối giao hiếu của hai nước Nga Trung, sau nữa là nghiên cứu chính-trị và quân sự của chính phủ Xô viết.

Chính phủ Nga đối với Phùng có lẽ tâm tình thân mật lắm, sẽ hết sức giúp Phùng. Phùng lại sẽ có phen về nước hoạt động để khôi phục thế lực, chứ khi nào chịu thôi.

(Dịch báo Tân)

Ngày 17 Mai 1926

Việc ở Quảng-châu

Hội-đồng trị sự trung-ương đã họp ở Quảng-châu ngày hôm thứ bảy. Mọi việc được yên ổn, vì tướng Tưởng-giới-Thạch đã phòng bị cả mọi việc. Tướng Tưởng-giới-Thạch có tuyên cáo mấy lời, làm cho hội-đồng lấy làm ngạc nhiên, là không cáo những tội ác của bọn quá-khích ở nam-bộ Trung-hoa. Tướng quân xin rằng từ giờ đi trong quốc-dân đảng, đã trong tòa nội-các, không có cho người về bọn quá khích giữ chức gì quan trọng cả. Tướng quân lại xin đảng cộng-sản ở Quảng-châu phải có sổ biên các hội-viên để xem bọn quá-khích trong quốc-dân đảng hiện có bao nhiêu người.

Khắp các nơi trong thành phố có đặt lính cảnh sát khai-hoa.

Trước định đặt một cuộc đại hội nghị thế thuyền, nhưng sau lại thôi không đặt nữa, thành-phố yên tĩnh. Các phố vắng tanh. Một vài trường học phải đóng cửa vì học-trò nghỉ không đến.

(Indo; acifi)

Việc Thế-giới

(ĐIỆN TÍN)

Ngày 17 Mai 1926

Việc nước Pháp

M. Saint Venant, thủ-dân nghị-viên đảng xã-hội về quận Nord, đột nhiên tạ thế.

Hội liên-hiệp của đảng xã-hội họp đại hội-nghị ở quận Seine đã ưng-chuẩn một khoản của M. Blum phản đối về việc vào tòa nội các. Hội-đồng bỏ 3.180 về đối với 235 về ưng-thuận.

[illegible] bản tỉ-lệ của Mác Weil, và *sentation proportionnelle intégrale* nhược bằng không thì đặt lại cái lệ bắc-tử, gọi là *scrutin d'arrondissement*, mà phải bỏ về hai lần.

Trưởng Hambersen de Boissoudy, hội-viên thượng hội-đồng chiến-tranh tạ-thế.

Việc ở Maroc

Quân Pháp và Tây ban-Nha tiến-nhiều lắm. Quân Pháp đã tới ở miền chung quanh Souk-El Arba, và Taourirt. Các như đường trận ở phía bắc miền hạ Ouergha, thì trong mấy bữa nay quân Pháp tiến được 20 kilomètres.

Việc nước Anh

Chiều hôm nay, M. Péret đã tiếp M. Churchill. Buổi chiều hôm nay nhà ngân-hàng nước Pháp, và nhà ngân-hàng nước Anh sẽ điều-đình với nhau.

Việc nước Đức

Trong tòa nội-các nước Đức có tất cả các quan thượng thư trong tòa nội-các Luther, và một quan thượng-thư mới bộ tư-pháp, là M. Bell.

Việc nước Ba-lan

M. Zalewski, thượng-thư bộ ngoại giao, công bố rằng cái chánh-sách ngoại-giao của nước Ba-lan không thay đổi chút nào cả.

Phần nhiều các quan thượng-thư về tòa nội-các Wilos bị bắt đã được tha. Độ chừng ba nghìn lính chiến-nguyện của thống-chế Pilsudski bị trước binh khí.

Về việc khuynh đảo chánh phủ mới rồi, chết mất 205 người, và số người bị thương là 966.

Việc ở Phi-luật-tân

Các phi-hành-gia Lorija, và Gallarza tới trường bay Nielois, ở gần Manille. Khi máy bay đỗ xuống, có tới 2 000 người ở đấy. Trong khi đi từ trường bay đến nhà thờ, công chúng nhiệt-thành hiến tình hoan-nghênh. sau khi quan chánh Thanh sự Tây-ban-nha tiếp các phi-hành-gia, thì các phi hành-gia có được lệnh đeng-danh-dự ấy sẽ cần nhà đại học San Tomas ăn. Sau có đi thăm các quan chức. Ngày hôm thứ bảy, có mở cuộc nhảy dầm, một buổi hội, và có đặt tiệc khoản đãi các phi-hành-gia.

(Indopacifi)

Hai đáp những điều pháp-luật

LỜI HỎI. — Người anh em tôi có một cái nhà bằng gỗ và ba miếng đất, năm ngoái cầm cho tôi A. Văn-tự cầm tháng năm, hạn tháng mười có nước, bọn nếu không có thể chuộc được, thì người có tiền cầm được quyền đến ở.

Người anh em tôi, nhân có việc đi vắng, người chủ cầm tự nhiên đến giữ nhà. Khi cầm thì có lý trưởng nhận thực, khi nó giữ cũng có dẫn trình lý-trưởng, nhưng lý-trưởng không bằng lòng nó cũng giữ. Lúc người anh em tôi về, thấy thế không cho giữ, thì nó chịu thôi, nhưng nó đã mang về được ít đồ.

Vậy nhờ quí báo chỉ bảo cho mấy câu hỏ như sau này:

Người anh em tôi có thể đi kiện được không? (Văn-tự chỉ nói cầm chứ không bán, mà quá hạn được quyền đến ở, chứ không có quyền ở).

Kiện thì kiện ở đâu? và cần thức làm gì, kiện thế nào?

Có thể bắt đền tên A làm giả nhà không? (Dai người cùng ở một làng về tỉnh Hà-đông. Cầm tháng năm là 20$ tháng mười lĩnh 16$.

LỜI ĐÁP. — Kiện được, kiện tại tòa án tỉnh Hà-đông, chiếu theo điều 362 trong bộ Hình luật như sau này:

[illegible] người mắc nợ, nếu người mắc nợ đúng thua thì người chủ nợ làm trái phép ấy phải phạt giam từ 3 tháng đến 2 năm và phạt bạc từ 7 đồng đến 100 đồng, hoặc hai thứ chỉ phải chịu một. » Người có nhà có thể xin tòa án bắt người chủ nợ làm đền giá như cũ và lại đòi thêm tiền phí tổn nữa.

Ph. h.-L.

VĂN UYỂN

Nam-thành hoài cổ

Xa cách quê nhà những bấy nay,
Ngỡ đâu cất cả lại là đây.
Non-vinh còn nhớ trường thi đó,
Xuối ngược giờ đâu bến ngự này.
Nhà cũ muốn tìm, tìm chẳng thấy,
[illegible]
Thôi thôi đừng nói, thì thôi nhỉ,
Mây trắng vô đâu, nước chảy xuôi,

Vị hoàng hoài cổ

Ngày tháng thoi đưa phút mấy đông,
Hoàng-giang chưa thấy nước sông trong.
Bờ xưa thuyền đậu, nay đâu vắng.
Bến đá rêu xây thấy bỏ không.
Thành-phố đổi thay trông khác hẳn,
Ngỡ khoải giăng giắt hóa ra đồng.
Rủ chơi cảnh cũ thêm buồn ngán,
Đối cảnh sinh thương một tấm lòng.

Nguyễn-khắc-Nam

Khuê oán

(Điệu thiên-thai-lộ)

Buồng không vơ-vẩn bóng trăng tà,
Non nước thêm,
Tuyết sương pha.
Cành lẻ,
Tình này:
Giọt lệ sa!
Thâu-thư ngày tháng,
Ngơ ngẩn vào ra:
Trăm mối tơ vương nỗi nước nhà!
Có chăng gì gió tó lòng ta.

Thương ai

(Điệu Trường-tương-tư)

Những thương ai,
Chỉ thương ai:
Một mình vò võ suốt canh dài!
Xa xôi thấu chẳng người?
Tiếng hoàng-oanh,
Lá liễu xanh.
Mối sầu khôn nhẽ vẽ nên tranh,
Câu thơ giọt lệ tình!

Phong rao

Ai ơi lận tới chợ Trời,
Để tôi nhắn nhủ một nhời cho ai:
Hỏi đâu là cõi thần-tiên?
Hỏi sông Ngân đã có ai cầm sào?
Chiều hôm lặng thặng bên sông,
Ngẫm trông non nước động lòng nhớ ai!
Nhớ ai trong áng bài hồi, [illegible]
Mối sầu khôn nhẽ vẽ vời nên tranh.

Đức thụ, Phạm-đình-Bin

Vớt bèo

Than thân, tấm một nỗi nghèo,
Quanh năm lận lội vớt bèo hái rau.
Dặm trường dang dãi nắng sâu,
Ai vui cũng mặc ai sầu cũng thây!

Cắt cỏ

Cỏ non xanh ngắt bên đàng
Lưỡi liềm đưa đẩy, mồ màng ruộng [illegible].
Chiều chiều em đợi em cho,
Bó gì chiều đã xế khỏi chờ đợi ai?

Quảy nước

Khối tình gánh nặng hai vai,
Giang sơn ai đỡ cho ai đây mà!
Kìa ai về chốn đường xa,
Hay rời đã được giá hoa được đầy?

Hoa làm Trần-tế-Tuấn.

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ 29 độ
15 giờ 31 độ

Giá thóc gạo:

Gạo hạng nhất, một tạ		13$20
— nhì,	—	9 60
— ba,	—	8 00
Thóc hạng nhất,	—	6 10
Bắp ngô	—	4 00

Giá bạc. — Kể từ ngày 19 Mai 1926, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 1$ 45.

Thị giá quốc trái.
Ngày 18 Mai 1926

3 %,	hoàn dần	61 $ 00
3 ½ %,	hoàn dần	85 $ 85
4 %,	vĩnh viễn 1917	42 $ 90
4 %,	» 1918	42 $ 15
5 %,	hoàn dần 1920	70 $ 55
6 %,	1925	93 $ 50
3 %,	vĩnh viễn	44 $ 75
5 %,	1915-1916	51 $ 25

Tin tàu. — Tàu *Hanoi* đến ngày 21 Mai hồi 15 giờ ở Haiphong sẽ chạy đi Hongkong đường Pakhoi, Holhow và Fort Bayard.

Các thư từ ở Hanoi sẽ mang xuống Haiphong chuyến xe-lửa 6 giờ 20 sáng 21 Mai.

Quan Toàn-quyền đã đến Saigon. — Có điện-tín báo rằng quan Toàn-quyền ở Đa-lạt vào, để tới Saigon đêm hôm qua hồi 23 giờ.

Ai tin. — Quan Toàn-quyền vừa được tin buồn rằng thân-phụ ngài là ông François Varenne, nhân dân ông Varenne quận trưởng quận Aisne vừa tạ thế tại quê quán.

Bản-quán có lời trân trọng chia buồn với quan Toàn-quyền và quí quyến.

Việc bầu sử hội viên phòng Canh-nông. — Kỳ bầu cử thứ hai (gồm những tỉnh Cao-bằng, Bắc-kạn, Thái-nguyên, Vĩnh-yên, Phúc-yên, Sơn tây, Hòa-bình) và kỳ thứ tư (gồm những tỉnh Hà-đông, Hưng-yên, Thái-bình, Hà-nam, Nam-định, Ninh-bình) nay đều sắp bầu cả lấy một chân hội-viên ta vào phòng Canh-nông Bắc-kỳ.

Các tỉnh lỵ bản vào ngày nào thì sẽ do quan Công-sứ hay quan Đại-biểu coi các địa-hạt trong khoảng từ 1er đến 20 Juillet 1926 này.

Việc soạn sách cho các trường Pháp-Việt học. — Ngày 10 Mai 1926 quan Toàn-quyền, chiếu theo tờ tư của quan Học-chính tổng-trưởng có kỳ một đạo nghị-định bổ đạo nghị-định đặt tại nha Học-chính Đông-dương một hội-đồng soạn sách học và hạng trên trường cho học sinh-tiểu-học và một hội-đồng thu-nhận các sách ấy.

Cứ như nghị-định mới này thì chỉ còn lại một hội-đồng thu nhận mà hội-đồng soạn sách thì bãi đi mất, vì từ nay các sách học quan Học-chính tổng-trưởng giao cho một viên-chức soạn bằng chữ Pháp, khi soạn xong rồi mới giao cho Hội-đồng thu nhận

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

xét lại và quyết định về sự dùng tạm. Các sinh được dùng tạm ấy lại chuyển gấp cho các quan thầy chấm xét xét xem có dị nghị và bày thêm ý-kiến gì không, bấy giờ mới định rõ hẳn Annam cho xứ Bắc-kỳ, Trung-kỳ và Nam-kỳ, mà những người dịch thì do quan Học-chính lo-g-trưởng cử.

Bệnh dịch-tả đã phát hiện rồi! Tả còn hồi sức mà ẩn náu. — Bệnh dịch tả năm nay phát hiện sớm quá, hiện ở Nam định đã thấy có rồi, kìa xem ở mọi thời sự Nam-định thì rõ.

Sau đây xin đăng một bản thông-báo của sở Cảnh như sau này :

« Nay bá cáo để nhân-dân thành phố Hanoi biết rằng tại Nam-định đã phát hiện ra bệnh thổ tả.

Nguyên bởi bệnh ngày-biến lấy bởi phần người mắc bệnh mà lây ra. Nếu bệnh ấy mà phát-hiện ở Hanoi thì nhân dân nên kiêng ăn những đồ ăn sống (như là rau, quả) và không nên uống nước lã. Cốt nhất là phải rửa tay luôn.

Nếu có người nào hỏ nghi là mắc bệnh ấy thì nên đến báo sở cảnh-sát ngay, để sở cảnh-sát dùng phương pháp chữa cho và giữ cho những người ở gần khỏi bị lây ».

Cứ như ý ta thì dùng đến sự khi bệnh ấy phát hiện rồi mới nên kiêng ăn rau sống, kiêng uống nước lã, mà nên kiêng ngay từ bây giờ đi. Đến sở ngày mai, bản quán sẽ đăng bài của bác sĩ Chazarin về cả thuyết tại Phú-thọ về thì bệnh gớm ghê ấy.

Muốn bán lại một cái ô-tô kiểu Dodge, 24 mã lực, 4-5 chỗ ngồi, máy khỏe, chạy rất tốt, giá 800$ Hỏi tại xưởng AVIAT.
6638.

ĐẠI CUỘC CHIẾU BÓNG
TẠI RẠP
CINEMA PALACE HANOI
Từ thứ tư 19 đến thứ ba 25 Mai 1926
SẮP MAJESTÉ DOUGLAS
VUA DOUGLAS
Phim anh rất vui sáu đoạn, Vui suốt trò
Mời độ nào bản-rạp chiếu phim ảnh « Bà chúa kén chồng » mà Douglas Fairbanck đóng trò, được các quý-khách vui lòng, đến xem rất đông. Chắc lần này, Douglas Fairbanck cũng sẽ lại được nhiều quý-khách đến xem vỗ tay khen như lần trước.
8.008

PHÒNG - THĂM - BỆNH
CỦA QUAN
Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET
Thương thư đệ ngũ đẳng Bắc-đẩu bội-tinh.
Nguyên chuyên về ngoại khoa tại bệnh-viện Tunis, Fès, Rabat, Casablanca Port-Said (ai-cập) Rus.
Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu bệnh giang mai
Giờ khám bệnh: Buổi sáng 7 giờ đến 9 giờ — chiều 14 — đến 17 —
KHÁM BỆNH : Giá 3 đồng một lần
XIN GIẤY LÀM-CHỨNG : Giá 1 $ 50
Phòng thăm bệnh tại ĐƯỜNG GIA-LONG, 32.
GIẤY NÓI SỐ 236
3018.

Số 107

Nam-Tông Phi-Long

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Lưu-nhân-chiêm kinh-ngạc mà bảo rằng :

— Con còn trẻ dại, chẳng biết binh-pháp là thế nào. Ta lấm chủ-tướng, cũng không dám trái lệnh, huống chi con lại mắt việc ngay-hiểm lấy thì lỗi kia địch để cho ai.

Nghĩ rồi, lại quát mắng *Lưu-sùng-giản*, không cho đem quân đi đánh. *Lưu-sùng-giản* không nghe, đem 5 ôm lấy, đem thẳng quân vào bờ, mở lấy, đem thẳng quân vào bờ, mở cửa đồng-môn lẻn ra, rồi truyền qua sông Hoài, tiến đến vây trại quân Chu, bị *Lý trọng-tiến* đánh cho một trận, thua to chạy về.

Ngày hôm sau, *Lưu-nhân-chiêm* lại sai người bắt *Lưu sùng-giản*, đem chém ngang lưng. Cước phục quân là *Chu-chúa* cứu với-vàng thấy con sắp-bị-giết mà rằng :

— Tiểu tướng-quân đầu thua, nhưng cũng chưa đến nỗi tội-lỗi, xin tướng-công hãy đã tông kỉ-tích-tha cho một lần này.

Lưu-nhân-chiêm không nghe. *Chu-chúa* cứu lại sai người vào cầu-xin

Tòa Thượng-thẩm. — Trong các việc xét xử tại tòa Thượng-thẩm mà tin hôm qua, mà bản báo đã đăng trong số báo trước, lại còn việc sau này nữa :

Mấy phen lừa đảo người ta. — M. Đỗ-như-Trí, là thư-ký tại tòa án Hà-nội, phạm tội khoe mình là có thế-lực tại tòa án, bởi năm 1924 lừa của Trần-v.-Trang một món tiền hai trăm đồng để chạy việc, rồi việc chẳng xong mà tiền cũng không giả, lại cũng không lấy, lừa của một người nữa một món tiền là 110 $ để chạy việc tranh ruộng, rồi việc cũng chẳng xong, tiền không giả ; lại cũng năm lấy rứa lừa của một người nữa lên là Dân một món tiền là 40 đồng để chạy thấy kiện và việc nọ, rồi việc cũng ai hẳng xong, tiền tiêu hết. Thành thử mấy phen chỉ lừa đảo người ta mà lấy tiền tiêu. Tòa xét xong, kép Đỗ-như-Trí một năm tù, hai trăm quan tiền phạt và phải chịu hết mọi khoản phí tổn.

Lòng ngờ vực người Annam. — Báo *Indépendance tonkinoise* ra ngày hôm nay có đăng một đoạn về tàu-bay đại khái nói rằng trước kia người Annam không bao giờ được mó đến máng Lebel, không bao giờ được học bắn súng 75, không bao giờ được lại gần xe phá-lấy, và trong các đội tuần-cảnh cũng chỉ những người Âu-châu mới được làm. Nên ấy lấy làm ngạc nhiên rằng nay đối với người Annam, sở tàu bay nhà binh lại không bắt đề-phòng như thế, ở trong tàu xuống máy tự động xưởng máy quay, tàu đâu cũng chỉ thấy toàn tay Annam và tai thợ Annam mà thôi, vậy mà cái khi giới cần phải thành thông của một nhất là cái tàu-bay, vì rằng những kẻ phản-đối nước Pháp, phản-đối cái văn minh, muốn làm hư-hỏng một chiếc tàu-bay, ngăn giữ một cái máy chạy, làm sai cánh tàu thì sự đó khó gì, vậy mà các quan có trách-nhiệm lại không biết lo xa thì cũng lạ thay.

Ấy bởi *Indépendance tonkinoise* nói đại khái như vậy. Thế mà ta vẫn tưởng rằng người Pháp ở đây không ngờ-vực gì bọn Annam cả.

Hôm 15 Mai này có đánh mất một cái chìa chì đầu có bằng vàng, có nạm ba hạt đá đỏ. Ai bắt được, mang lại trả ở số 16bis đường Quan-Thánh. Sẽ có thưởng to.
2.677

ĐÁM CƯỚI NÊN ĐI Ô TÔ
Xưởng Aviat — Hanoi
Có cho thuê ô-tô lịch-sự 20$ một ngày Không kể tiền xăng, và tính ra chỉ 0 p. 20 một kilomètre, mà 300 km dĩ-thường thì 0 p. 18 một cây.

CHÈ ĐẬU - XUÂN
« Ninh-thái và Sinh-thái » đã đến -- mời quí-khách chiếu-cố.
5.678

HIỆU BÁO-CHẾ :
CHASSAGNE
59, Rue Paul-Bert, Hanoi
Có bán đủ cả các thứ thuốc
NÊN HỎI QUYỂN MẪU HÀNG (CATALOGUE) Ở BÀY
3002

TRUNG BẮC HỌC HIỆU
校學北中

Phố Nhà thờ (Rue G. Lamblot) số 22. Mấy nói số 150

TRƯỚC BẾN ỦNG

HIỆU-TRƯỞNG: PHẠM-HUY-LỤC

Là trường tư thục của báo Trung-Bắc Tân-Văn mở ra, có đủ các lớp Kiêm-bị như các trường nhà-nước.

Qui tắc và chương-trình theo như các trường công, song chú trọng nhất về Pháp-văn và Việt-văn.

Các thầy dạy tốt, có các giáo chức các trường công ra, chọn những người đã hiểu nghề dạy học rồi.

Mùa bức lớp nào cũng đều mắc quạt cả.

Giấy xin học phải gửi đến chỗ hiệu-trưởng và đính thêm một tờ giấy khai-sinh.

Học-trò không có giấy của người nhà hoặc không có người lớn đưa tại thì học-hiệu không nhận. Các nhà có con em cho đi học muốn hỏi điều gì, xin cứ đến học-hiệu, buổi sáng từ 7 giờ 30 đến 8 giờ 30, buổi chiều từ 2 giờ đến 3 giờ, hoặc viết giấy cho hiệu-trưởng cũng được.

Thi bằng Tây. — Trong kỳ thi bằng B. E. và bằng B. E. P. S. ngày hôm qua có những bài sau này :

(về hai ban)

Tính đố

Dans un triangle A. B C on connaît l'angle A = 60 le côté A B = a le côté A C = 3a (a étant une longueur connue)

Calculer. 1 le côté B. C.

2- la médiane B. M.

Application : a = 0 = 12.

Il l a somme de deux capitaux est 69.600 f. Ces capitaux sont placés tous deux à 4 ½ l'a 1er pendant 8 ans, le 2e pendant 5 ans En fin les retirent, on a touché pour chacun d'eux la même somme, capital et intérêts simples réunis.

Quels sont ces deux capitaux ?

Âm tả

Souvenir d'Algérie

La nuit de mon arrivée dans cette ferme d'Algérie, je ne pouvais pas dormir Le pays nouveau, l'agitation du voyage, des aboiements, des chacals, puis une chaleur énervante, oppressante, un étouffement complet comme si les parfums de la moissonneuse n'avaient pas laissé passer un souffle d'air. Quand j'ouvris ma fenêtre, au petit jour, une brume d'été lourde, lentement remuée, frangée aux bords de noir et de rose flottait dans l'air comme un nuage de poudre sur un champ de bataille. Pas une feuille ne bougeait et dans ces beaux jardins que j'avais sous les yeux, les vignes espacées sur les pentes, un grand soleil qui fait les vins sucrés, les fruits d'Europe abrités dans un coin d'ombre, les petits orangers, les mandariniers en longues files microscopiques, tout gardait le même aspect, morne, cette immobilité des feuilles attendant l'orage Les bambous eux mêmes, ces grands rosaux verts tendre toujours agités par quelque souffle qui emmêle leur fine chevelure si légère, se dressaient silencieux et droits en panaches réguliers.

A. Daudet

Câu hỏi

1) Précisez le sens qu'ont dans le texte les mots et expressions : *morne, opp essoufle, un coin d'ombre.*

2) Analysez les mots : nuage, que (que j'avais sous les yeux). Tout (tout gardait, silencieux

3) Décomposez en ses propositions la phrase : Pas une feuille ne bougeait . . . attendant l'orage, indiquez pour chacune des propositions la nature, et s'il y a lieu le mode de liaison et la fonction.

Cuộc xe đạp tới thứ bảy này không thành. — Tối thứ bảy, Công đoàn giải quán quân trong cuộc thi xe đạp đường trường 100 kilomètres, mà tại bị trật đường, thì thôi-ba lấy làm dị-nghị lắm, chắt là những hiệu xe đạp có xe cho những anh lực sĩ lấy thôi. Bởi thế mà những anh nghề nhảy thì, tay nhiều người lấy làm khó-khăn không dự cuộc thi.

Tiền xe đạp trước đã định mỗi cuộc này lại thấy bà-con rằng không thành vì số người tính nguyện ít quá.

Một tin trong ngành quan lại. — Quan Tuần-vũ Bắc-ly xét ra tài số quan-lại Annam ai lên quá cái số đã định, bởi vậy ngài định rằng trong năm nay, ông nào đã ở hạn về hưu là cho về cả, nhất là những người bất lực, để lấy chỗ cho những người thanh-niên làm được việc.

Việc chuyển điện-tín ở các ga. — Quan Toàn quyền vừa ký nghị-định định rằng các ga xe-điện cứ có giây thép dùng về việc xe lửa thì có thể nhận cả các điện báo công và tư nữa.

Cáo thể lệ ấy thế nào, đến số ngày mai bản quán sẽ đăng báo.

Ngạch quan lại. — M. Lê-thiện-Kế, thông-phán hạng nhất, trợ-tá huyện Phụ-dực (Thái-bình) nay đã về tòng sự tại dinh quan Tuần-phủ Thái-bình thay M. Lê xuân-Đệ.

M. Lê-xuân-Đệ, thừa-phái hạng nhất tại dinh quan Tuần-phủ Thái-bình, nay đã đi huyện Phụ-dực, thay M. Lê-thiện-Kế.

Ngạch học-chính. — M. Phomet Léo old, giáo-học hàng năm, nay bổ vào dạy tại lớp thành-chung ở Hải-phòng.

Le PARFUM des HUMANITÉS
(Sở-Ký THANH-HOÁ)
Soạn-giả : E. VAYRAC
Dịch-giả : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Của chữ Tây và chữ Quốc-ngữ đối nhau, giá mỗi quyển. . . . 2$00
Chữ Tây riêng hoặc chữ Quốc-ngữ riêng, giá mỗi quyển 1.00
Ở các tỉnh, xin đính thêm tiền cước gửi
Recommandé : 0$ 30 thêm 2$ 00
— 0$ 30 thêm 1$ 00
BÁN TẠI BẢN-QUÁN

Tại trường sư-sư-phạm Hanoi. — Vì Mo'le Lê-thị-Quyên là học-trò năm thứ nhất trường nữ sư-phạm mãn một, vậy Melle Hoàng-thị-Ân nay được biên tên vào số thứ nhất, để thay vào số Quyên.

Trường lụa. — M. Vũ-Tuân, ấn-sát hạng nhì ở Phúc-yên, vì đã có công lao một mình quản cả mọi việc trong hàng tỉnh trong khi quan Tuần-phủ ốm thì ký đi vắng, vậy nay được cấp một đạo thưởng-lục.

Nạn ô tô. — Ngày hôm 14 vào hồi 5 giờ rưỡi, một cái ô-tô người Canot four tên là Dương-văn-Hát cầm máy đi đến đầu phố Trảng-thi rẽ sang phố hàng Bông thì ngược đụng phải Lê-đình-Cầu, 10 tuổi ở ngõ Hội-vũ. Xét ra lỗi tại người đi đường.

Đánh nhau lỗi mắt. — Ngày hôm qua vào hồi 4 giờ 20, Phạm-v.-Luân 25 tuổi đi ở, ở trong ngõ Ngang, vì đi nhà bị đánh lỗi mắt ra, chỉ bắt được một tên trong bọn đánh hắn.

Ăn cắp tiền ở đâu ? — M. Ng.-Hai, 38 tuổi buôn bún ở phố hàng Thếc số nhà 17, trình rằng sáu con trai tên là Ng.-Hà, 14 tuổi lấy mất 184 đồng rồi trốn đi mất.

HỘI CHỢ HANOI
Từ 28 Novembre đến 12 Décembre 1926
Các gian hàng sẽ bắt đầu cho thuê từ 1er Juillet.
3.053

Tại hiệu BÁO CHẾ MONIÉS có bán :
CHLORATE DE POTASSE dùng làm pháo.
L'ALUN de CHROME dùng để thuộc da.
ACIDE FLUORHYDRIQUE dùng để đúc thủy tinh.
CARBONATE D'AMMONIAQUE et VANILLINE dùng cho các hàng bánh và kẹo
3.051

CÁC RẠP CHỚP BÓNG
Kính cáo các ông chủ rạp chớp bóng và các nhà chiếu ảnh dong các nơi, biết rằng, ở nhà chớp bóng « Cinéma Tonkinois » 13, phố hàng Quạt, Hà-nội, có bán và có cho thuê chương trình rất đẹp, rất hay giá rất phải chăng
Muốn hỏi thêm điều gì xin viết thư đến.
3000

Hoa Bào Trước Gió
(NĂN-TRUNG TÌNH NỮ-LANG)
(Nghĩa-hiệp tiểu-thuyết)
Sách dầy non 300 trang. Giá bán 0$65
Cước phí 0$ 20. Mua buôn trừ 25 phần.
Thư và Mandat xin gửi cho :
M. BÙI-XUÂN-ĐỌC
Trung-Bắc Tân-Văn, Hanoi.
5.556

VIỆC BẮC-KỲ

NAM-ĐỊNH

Bệnh dịch tả. — Mấy hôm nay trong thành-phố nhiều người bị hai về bệnh dịch tả lắm. Các nhà hàng phố tối đến đốt pháo rầm rầm như tết ba mươi tết đề trừ ma quỉ.

Thế mà trong lúc như vậy cũng không sống hẳn bằng ăn ở biết giữ gìn theo phép vệ sinh.

Hội Bắc-kỳ. — Bản-quán tiếp được bài sau này :

Thưa ông,

Bữa ngày thứ ba 25 Mai 1926 này, hồi tám giờ tối, hội Bắc-kỳ ta sẽ họp đại-hội-đồng thường niên tại nhà hội Tri-tri phố hàng Đồng Nam-định.

Hội sẽ xét các khoản sau này :

1. Tờ trình của ban trị sự về công việc hội trong năm vừa qua.
2. Đọc biên bản kiểm hội-đồng xét về lý-tài và động sản bất động sản của hội.
3. Bầu lại ban trị sự.
4. Việc lạc-quyên.
5. Việc làm các tang khí.
6. Các việc vặt.

Vậy xin đăng ngày giờ ấy, mời ngài đến hội-đồng cho công việc hội được rộng đường kiến-văn.

P. Le Comte
Le président Tông-đốc de Nam-dinh
Trần-văn-Thông

Việc Nam-kỳ

MỸ-THỌ

Một cái thảm kịch vì cờ bạc. — Bữa 7 Mai này làng Quới sơn Mỹ-tho có giải đến một tử thi của người đàn ông bị đánh nhừ tử trận.

Vụ này rõ lại cũng bởi một sòng cờ bạc mà ra giết người, nghe lại : bởi tối thứ bảy 6 Mai ở một xóm trong làng Quới sơn (Mỹ tho) mà là gia trẻ tụ nhau gây ra một sòng bài, bỏ ăn người thua ; lúc đó có tên Ng.-văn-Đồng 40 tuổi với tên Ng.-văn-Tâm 23 tuổi cũng đánh có một cánh mà sòng bài đó.

Bên khi sòng bài rã ra, rồi ai về nhà nấy. Còn tới tên Đồng ở nán lại làm gà uống rượu, tên Đồng uống đã say rồi, ngồi kiếm chuyện chửi tên Tâm, lẽ cãi Tâm nhịn, Tâm cũng chửi lại, tới ấy thằng mèo nhậy cho Đồng ở tặng cho hai cái.

Đồng nổi nung chửi Tâm đánh, Tâm chạy trước Đồng đuổi sau. Tâm chạy tới chỗ tên sợ Đồng đuổi sau. Tên chạy tới chỗ tên sợ Đồng rượt kịp đánh mình, sẵn có khúc cây lớn Tâm lượm khúc cây phang trở lại Đồng, sỗ Đồng đã tới rồi nên tránh không kịp, phải chảng vô ngang hông nhào chết liền.

Thế là sổ mạng tên Đồng Ngọc-Hoàng để hôi bộ nên khiến cho người ta chuyện về sở, sẽ ông phải đình chết vong mạng. Còn tên Tâm đã biết Đồng là thằng say sau không nhịn, để cho mình một chí nhơn mạng vào mình thì để gì sau ? Dầu cho ngộ sát cũng vậy.

T. L. B.

Hai bên giao chiến độ ba bốn mươi hợp thì *Tào-anh* giả cách thua chạy, để lừa cho *Trương-triều-nhân* đuổi theo. Khi *Trương-triều-nhân* đuổi gần tới nơi, *Tào-anh* gọc đao chém cho một nhát thật mạnh, đối đối người ra. Quân *Đường* thấy vậy, thì thì về chạy. *Đương thủ-trung* thấy *Trương triều-nhân* bị hại, với vàng múa giáo thúc ngựa tiến đến để cứu *Đương-thủ-trung* giao-chiến. Hai bên giao-chiến độ vài mươi hợp mà chưa phân thắng bại.

Tướng bên *Đường* là *Hứa-văn-trần* ở phía thành tây đem quân bản bộ ra sức tiến đánh, khiến cho toàn đại-binh của *Chu-chúa* phải thối-lui ra hơn hai dặm. *Lý trọng tiến* ay thấy bại quân *Chu-chúa*, vội vàng thúc ngựa tiến sang để đón đánh *Hứa-văn-trần*.

Bấy giờ bỗng trống vang động như sấm, một vùng núi-khỉ nổi trỗi. Ba tướng cùng nhau bốn chiến hơn mười trăm hợp. *Lý trọng-tiến* tìm roi sơ hở, bắt sống được *Hứa-văn-trần* ở trên mình ngựa.

Triệu-khuông-dận thấy *Lý-trọng-tiến* đã bắt sống được *Hứa văn-trần*, bèn thì quay ngựa vòng một mặt trận quân *Đường*, *Đương-thủ-trung* đang muốn lập công, với vàng thúc ngựa đuổi đánh.

(Còn nữa).

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chú Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Les misérables

DE VICTOR HUGO

(Suite)

Fantine jeta son miroir par la fenêtre. Depuis longtemps elle avait quitté sa cellule du second pour une mansarde fermée d'un loquet sous le toit; un de ces galetas dont le plafond fait angle avec le plancher et vous heurte à chaque instant la tête. La pauvre ne peut aller au fond de sa chambre comme au fond de sa destinée qu'en se courbant de plus en plus. Elle n'avait plus de lit, il lui restait une loque qu'elle appelait sa couverture, un matelas à terre et une chaise dépaillée. Un petit rosier qu'elle avait s'était désséché dans un coin, oublié. Dans l'autre coin, il y avait un pot à beurre à mettre l'eau, qui gelait l'hiver, et où les différents niveaux de l'eau restaient longtemps marqués par des cercles de glace. Elle avait perdu la honte, elle perdit la coquetterie. Dernier signe. Elle sortait avec des bonnets sales. Soit faute de temps, soit indifférence, elle ne raccommodait plus son linge. A mesure que les haillons s'usaient, elle tirait ses bas dans ses souliers. Cela se voyait à de certains plis perpendiculaires. Elle rapiéçait son corset, vieux et usé, avec des morceaux de calicot qui se déchiraient au moindre mouvement. Les gens auxquels elle devait, lui faisaient « des scènes », et ne lui laissaient aucun repos. Elle les trouvait dans la rue, elle les retrouvait dans son escalier. Elle passait des nuits à pleurer et à songer. Elle avait les yeux très brillants, et elle sentait une douleur fixe dans l'épaule, vers le haut de l'omoplate gauche. Elle toussait beaucoup. Elle haussait profondément le père Madeleine, et ne se plaignait pas. Elle cousait dix-sept heures par jour; mais un entrepreneur du travail des prisons qui faisait travailler les prisonnières au rabais, fit tout à coup baisser les prix, ce qui réduisit la journée des ouvrières libres à neuf sous. Dix-sept heures de travail, et neuf sous par jour! Ses créanciers étaient plus impitoyables que jamais. Le fripier, qui avait repris presque tous les meubles, lui disait sans cesse: Quand me payeras-tu, coquine? Que voulait-on d'elle, bon Dieu! Elle se sentait traquée et il se développait en elle quelque chose de la bête farouche. Vers le même temps, le Té ardier lui écrivit que décidément il avait attendu avec beaucoup trop de bonté, et qu'il lui fallait cent francs, tout de suite; sinon qu'il mettrait à la porte la petite Cosette, toute convalescente de sa grande maladie, par le froid, par les chemins, et qu'elle deviendrait ce qu'elle pourrait, et qu'elle crèverait, si elle voulait. Cent francs, songea Fantine, à ais-ou y a-t-il un état à gagner cent sous par jour?

— Allons! dit-elle, vendons le reste.

L'infortunée se fit fille publique.

XI

Christus nos liberavit

Qu'est-ce que c'est que cette histoire de Fantine? C'est la société achetant une esclave.

A qui? A la misère.

A la faim, au froid, à l'isolement, à l'abandon, au dénûment. Marché douloureux. Une âme pour un morceau de pain. La misère offre, la société accepte.

La sainte loi de Jésus-Christ gouverne notre civilisation, mais elle ne la pénètre pas encore. On dit que l'esclavage a disparu de la civilisation européenne. C'est une erreur. Il existe toujours, mais il ne pèse plus que sur la femme, et il s'appelle prostitution.

Il pèse sur la femme, c'est-à-dire sur la grâce, sur la faiblesse, sur la beauté, sur la maternité. Ceci n'est pas une des moindres hontes de l'homme.

Au point de ce douloureux drame où nous sommes arrivés, il ne reste plus rien à Fantine de ce qu'elle a été autrefois. Elle est devenue marbre en devenant boue. Qui la touche a froid. Elle passe, elle vous subit et elle vous ignore; elle est la figure déshonorée et sévère. La vie et l'ordre social lui ont dit leur dernier mot. Il lui est arrivé tout ce qui lui arrivera. Elle a tout ressenti, tout supporté, tout éprouvé, tout souffert, tout perdu, tout pleuré. Elle est résignée de cette résignation qui ressemble à l'indifférence comme la mort ressemble au sommeil. Elle n'évite plus rien. Elle ne craint plus rien. Tombe sur elle toute la nuée et passe sur elle tout l'océan! que lui importe! c'est une éponge imbibée.

Elle le croit du moins, mais c'est une erreur de s'imaginer qu'on épuise le sort et qu'on touche le fond de quoi que ce soit.

Hélas! qu'est-ce que toutes ces destinées ainsi poussées pêle-mêle? où vont-elles? pourquoi sont-elles ainsi?

Celui qui sait cela voit toute l'ombre.

est seul. Il s'appelle Dieu.

(A suivre)

Những kẻ khốn-nạn

Tiểu-thuyết bằng Quốc-văn, của ông Victor Hugo
NGUYỄN-VĂN-VĨNH dịch.

(Tiếp theo)

Nàng *Fantine* từ ấy quẳng *gương* qua cửa sổ. Cái phòng ở từng gác thứ hai thì vốn nàng phải bỏ trả đã lâu, để dọn lên ở một ngăn từng áp mái, cửa chỉ gài bằng một cái cựa-gà. Thật là một chỗ đề-tiện, trần liền với vách gác, chỉ có tường một phía, đi đứng nhiều khi đụng đầu. Thì ra người nghèo muốn đi vào tận trong cùng cái buồng mình ngủ, cũng như là muốn đi cho đến chỗ càng số-phận của mình, càng vào za càng phải cúi rạp. Giường không có nữa, chỉ còn một manh vải rách, gội là cái mền để đắp, một chiếc đệm trải ngay xuống ván, với một cái ghế đã sổ cả rơm. Trước kia có một cây hồng làm cảnh, bỏ quên lâu nó đã khô rũ một xó nhà. Xó bên kia thì có một cái lọ dựng *bơ* trước, nguyên để dựng nước, mùa đông nước đóng vàng lại, thành ngăn cầu xung quanh. Trước còn dạn-dày quên mất cái hồ-thẹn, sau mất cả cái thói-quen làm dáng của dàn-bà. Kẻ phụ-nữ đã đến cái giai-cấp đó, là mạt lắm rồi. Giờ thì nàng đội mũ dơ-bẩn mà ra đường cái. Hoặc-giả là không có thời-giờ, hoặc nữa là tại không thiết đến, dỡ mặc trong rách cũng không và nữa. Tất đi thủng gót thì kéo vào trong giầy. Ai có ý nom thấy đàng bụng chân có nhăn dọc xuống là đã biết. Cái đai gò lưng ong, đã cũ nát lắm, nàng đùng giế trúc-bâu mà nối lại, hỏ cựa mạnh một tooe ra răng-rắc. Nợ tiền ai người ta đến đòi-hỏi mắng-nhiếc không để cho yên lúc nào. Đã gặp họ ngoài đường, lên đến thang gác lại gặp nữa. Hết đêm ấy sang đêm khác chỉ những khóc-than nghỉ-ngơi không được ngủ. Hai con mắt thì sáng quắc, vai có một chỗ đau ngầm mãi-mãi, ở phía trên cái xương bả bên tay trái, mà ho nhiều. Nàng ghét ngầm lão *Madeleine* lắm, nhưng mà không than-thở với ai. Mỗi ngày ngồi khâu trong mười-bảy tiếng đồng hồ. Chỉ [illegible] có một nhà thầu-khoán kia, được phép riêng lấy tù đưa làm thợ, trả ít công, khiến cho công may-vá thợ ngoài cũng hóa rẻ đi, mỗi người dàn-bà làm một ngày chỉ còn được có chín xu. Một ngày làm mười-bảy giờ mà được có chín đồng xu. Bọn chủ nợ từ ấy lại thêm tàn-nhẫn. Cái thằng bán đồ cũ thì đồ dạc của nó đã thu về gần hết, vậy mà lúc nào nó cũng cứ nằng-nặc: Bao giờ mày trả nốt con kia? Trời cao đất dầy! không biết còn hành-hạ để lấy gì nữa? Tội-nghiệp thân gái phận hèn, mà hằng ngày cứ phải người ta đi tìm đi bắt như là con thú dữ vậy. Thành ra trong lòng nàng tự-dưng cũng thấy muốn thành con thú dữ cho xem. Chính giữa độ ấy, gã *Thénardier* lại viết thư nói rằng để thế là nhân-từ thái-quá rồi, làm sao cũng phải lo ngay cho được trăm *francs*. Bằng không thì nó tống con *Cosette* đi, còn bé dầu đã khỏi trọng-bệnh mà còn yếu-ớt nó cũng mặc, mặc cho mà rét, cho mà lang-thang ngoài đường, cho mà muốn ra làm sao thì ra, cho mà chết quách cũng được.—*Fantine* nghĩ: Trăm *francs*, chẳng biết đi làm gì mỗi ngày trăm xu (*5 francs*) bây giờ?

—Thôi thì! Còn chút thân này ta bán nốt.

Tội-nghiệp, nói thế rồi vào ở thổ.

XI

Christus nos liberavit

Độc-giả thử ngẫm xem, cái truyện nàng *Fantine* này, là cái truyện gì? Ấy chính là cái truyện xã-hội mua lấy một con nô-lệ đó.

Mua của ai? Mua của sự cùng-khốn.

Mua của sự đói, sự rét, sự bơ-vơ một mình không ai nhìn-nhận, của sự thiếu-thốn. Bao-đớn thay cuộc mua bán đó! Cả một chiếc linh hồn người ta mà mua bằng một miếng bánh mì. Cái cùng-khốn túng phải rao ai mua thì bán, xã-hội thấy rẻ nhận mua.

Than ôi, cái nghĩa thiêng-liêng của ông *Jésus-Christ* truy rằng làm cái nghĩa chủ của cuộc văn-minh ta, nhưng mà xét cho kĩ thì nghĩa ấy chưa đâm-thấm được vào trong đoàn-thể xã-hội. Người ta thường nói rằng Âu-châu văn-minh đã trừ bỏ được cái tục nô-lệ đi rồi. Thật là câu nói sai. Nô-lệ vẫn còn, duy nó chỉ còn đè-nén lên người phụ-nữ mà thôi, tục danh nó là nghề làm đĩ.

Mà tội-nghiệp nó đè-nén người dàn-bà, nghĩa là nó đè-nén cái thanh-nhã, cái yếu-ớt, cái mỹ-lệ, cái tình mẫu-tử. Mà cái đè-nhục này không phải là một cái đè-nhục bé nhỏ của giống-người.

Khi cái bi-kịch này đã đến cái hồi thế-thảm mà ta vừa kể đó, thì bao nhiêu những cái gì thành ra nàng *Fantine* thuở trước không còn chút nào nữa cả. Con người ấy hóa ra bàn rồi thành ra đá. Ai rờ đến thấy lạnh tay. Người ấy như một người khách qua đường, gặp ta thì chịu ta mà không quen biết đến ta; cái mặt ấy là cái mặt đã dày-dạn mà hóa ra yêu-nhiệt. Cuộc đời và cuộc xã-hội đối với người ấy chỉ có vậy với kem mà thôi, không còn có mong được thấy trò gì hay hơn nữa. Bao nhiêu sự có thể xảy ra được cho mình, đã xảy ra hết cả rồi. Thân-thể như vậy là đã cảm-giác hết cả các thứ cảm-giác rồi; đã chịu hết cả mọi nỗi kiếp người phải chịu nỗi; lưỡi đã là mọi điều tân-khổ; da thịt đã hết cặp giải-dầu, hết nội dau-xót; thế-gian hạnh-phúc, tài-lợi, có gì đã mất ca; tình sâu nghĩa trọng đa do đi sạch rồi; bao nhiêu nước mắt đã khóc rào. Bây giờ là vào cái mặt cam-tâm, một thứ cam-tâm giống như in cái mộc-kê; khác nào cái chết giống như in giấc ngủ. Không còn phải kiêng phải tránh gì nữa. Không con phải e phải sợ cái gì. Mưa đã ướt đầm, tha hồ cho cả bao nhiêu mây trên trời up xuống dầu, thách cả cho đến đại-hải cũng không làm ướt thêm được! Thân này phỏng còn có quản gì nữa đâu! Đã hóa ra bông-dạ đầm nước mất rồi.

Ấy là nàng nghĩ mình như vậy, nhưng-mà nghĩ sai nghĩ quẩn đó thôi, chứ bỏ để ai là kẻ còn sống ở đời mà chắc được số-kiếp long-đong đã cạn; phàm cái gì cũng không nên tin là mình đã xuống được đến tròn đến đáy.

Than ôi! chẳng hay bao nhiêu là số-kiếp xô-đẩy nhau trong cõi phong-trần, là những cái gì thế vậy? Chẳng hay rồi nó xoay vần đến đâu? Sao lại sinh ra như thế? Ai mà biết được, tất con mắt đã nhìn suốt qua hết chỗ tối-tăm.

Duy có một đứng. Là Chúa Trời vậy.

(Còn nữa)

Tự do diễn đàn

Mấy lời ngỏ cùng các anh và các chị về việc đánh trái lăn (Tennis)

Ngày nay là ngày cái sáng thể thao đương lúc hăng trương ở nước ta; khắp các nơi thành thị, nhỏ như tỉnh thành Bình định cũng có đến hai cái sân đánh tennis; nào là cái quan lại, nào là các tay công tử con sự của dân nhân cũng đông lắp hội đánh tennis. Ôi, vấn-đề thể thao là một vấn-đề cần cho sự sinh hoạt của loài người văn minh ở trên thế giới ngày nay; nào ai có dám khinh mà dám chê đâu; vậy thời người nước Nam ta bắt đầu bước lên con đường tiến bộ, những lề thói văn minh Âu Mỹ, cái gì cũng nên bắt chước mới phải; nhưng tôi-gả dám khuyên anh em và chị em đồng-bào ta nên nghiên cứu cái gì trước hết chước nên thì hãy trước, cái gì còn sau một được thứ nên mất thứ tự đi thời chẳng những là cái hay chưa được mà cái đó lại gây nên nguy đấy, thành ra một cái kết quả không tốt cho cái tương lai vậy.

— Sự đánh trái lăn đã nên cổ động khắp trong các hạng người Nam ta Cowa? Và đã hợp với cách vận động sự xe a là một sự mà cái tinh thần đạo đức, luân lý đó [illegible] đã nảy vào ở trái mảy nghìn năm nay của ta? Là cái lương thông đối với sự sinh hoạt thời ai cũng phải nên đến sự vận động thân thể; nhưng muốn cho vận động được, có phải là phải có sân, có vợt, có trái lăn mới là được đâu; cần nhất là phải mua mua thuê sân khấu như vậy mới là bổ ích đâu, có một giờ rảnh trong một ngày và một khoảng rộng trong một cái hè nhà hay trong một góc sân của ở cũng đủ cho một người có ưa thể thao, mà lại có ý thanh cao hơn là nhóm nhau cho được năm mười người mà qua lại lăn lộn cùng nhau vậy.

Về hạng quan viên công sự với quan Pour, thì cái cách cử chỉ đi quen từ lâu còn ở nhà trường kia, bây giờ dùng cách thể thao như thế cũng là tây làm thư ng.

Về hạng các quan lại bên Nam-triều, thì tay rằng cũng ở vào cái thời-đại văn-minh cần phải thay đổi thế lắm; nhưng mà trên còn đối với vua, dưới đối với dân, cách văn minh còn lắm điều hay; vậy các ngài đương đường phương diện quốc gia, các ngài nên rán lòng về mọi sự chỉ-lương khác nên cổ-động cho công cuộc gì mà có bổ ích lợi và khuyến khích đoàn con em mà đặt chúng nó lần lần con đường văn-minh tinh-thần kia ta cái về đề cốt yếu hơn vậy. Chớ còn như sự đánh trái lăn đấy là một cách làm cho lòng bọng của một cá nhân đi đã ra cho được nhàn com đấy mà thôi, cách ấy có khó gì mà lại là thuộc về vật chất quá.

Còn như hàng xã lớn của nước ta tay rằng ngày nay đã có sản xuất ra một hạng người có học-thức, có tư-tưởng mới lắm nhiều, nhưng vẫn còn non nớt lắm, chưa đủ mà điều khu mà vun trồng cho cái cây đạo-đức đang phương hàm-tuy khó mà rễ đã nhóm sâu vào trong mấy mươi cái rồi; bây giờ nếu cũng một cái nhành văn-minh về vật chất của Âu-Tây mà chắp vào có lẽ được không? Chẳng những cái nhành ấy không thể sống được, mà cái cây khô hình ka bị đau đớn mà chết mất nữa thì nguy to!

Ôi chị em ta ơi! u, nhân, trinh, tịnh là bốn đức tốt của người dàn bà đông phương, cái tinh-thần cao-thượng của chị em là ở trong bốn chữ ấy; vậy chị em nên giữ gìn lấy mà vun vén lấy; nên mà chị em theo cuộc nhảy vọt mãn mau như thế thì cũng như một cái cây bị gió lay, nao bọng, nào là đã lần lần tan tác mất hết mà còn có lẽ gãy đến nhanh nữa kia vậy. Nếu trong các chị em có chị nào tự hào rằng đã có đá nghị-lực, đã can-đảm, đã tư-tưởng; cái tư-cách đã vững như sắt đá rồi, đến có những sự cổ-động bề ngoài nam nữ sáng xướng đã làm cho chuyển động được tới mà cứ việc làm, nhưng không nên cổ-động cho người khác phải phải hiểu đồng-tình cùng mình, mà làm hại cho người ta.

Ấy là mấy lời trung cáo của kẻ già kinh-lịch cùng các anh em và chị em trong cuộc đánh trái lăm lần vậy.

Một người lòng sự ở Bình-định

M. TB. C.

Cuộc thi thơ

Của Hội-văn-Quán số 4

MMMDCCCLXIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Hỏi chị em ơi miễn phải không
Danh-giá-con-em xây đức cũ Lý,
Cội cây bóng đẹp nhờ non Nùng.
Khuê-văn giáo-tử in vàng ngọc,
Tiến-sĩ bia xanh vẻ lệt rồng.
Gió Á mưa Âu chừng mấy độ,
Sánh trời dường cột vẫn không long.

Nguyễn-diêu-Anh
26, rue Bourrel, Hanoi

MMMDCCCLXV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu vẫn còn đây lẽ vẫn sáng.
Nhật-quyết sáng soi tường chí nhận,
Vũ-phong khôn thiếu cõi bờ trông.
Đạo nguyên chưa cạn dòng sông Nhị,
Bút giá chẳng cao đỉnh núi Nùng.
Nhà Giám xéo qua tai sẽ lặng,
Lầu quê vang vẳng tiếng nguyên-chung

Vũ-trọng-Bông
Làng Thạch-lỗi, Hải-dương

MMMDCCCLXVI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Một lớp sung-tường cõi Lạc-Hồng.
Trải Lý, Lê triều dương cột đồng,
Vẫn xuân-tươi vẻ khói hương Nùng.
Phong-trào dẫu đổi phong-trào khác,
Đạo-mạch nhưng còn đạo-mạch chung
Còn nước còn nhà còn trí-giáo,
Hãy còn miếu mạo với sông Nùng.

Vũ-dương-Ưu
Làng Thạch-lỗi, Hải-dương

MMMDCCCLXVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu Võ xây nên trải mấy đông,
Ỉ-chục vẫn theo Chu chế-tác,
Cang-thường dựng bởi Lý tôn-công.
Rừng nho lai-láng miền kinh-bắc,
Bể thánh mênh mang cõi Đông.
Cựu học ta nay còn vững cột,
Bởi còn thiên-lý ở trong lòng.

Ỉ-trọng-Phương
Làng Thạch-lỗi, Hải-dương

MMMDCCCLXVIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Không miếu xây đời Lý phải không.
Vẳng Nhật-nguyệt soi dòng nước Nhị,
Bút xuân-thu chỉ đỉnh non Nùng.
Trải triều tiến-sĩ in bia đá,
Từng gác Khuê-văn vững cột đồng,
Gió Mỹ mưa Âu nay gặp hội,
Này gương luân-lý đứng mà trông.

MMMDCCCLXIX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu Giám đây đây phải phải không?
Vững cột cõi-bờ truyền vẻ thắng,
Hàng bia tiến-sĩ nhận rêu phong.
Rừng nho rộng mở trời Nam Bắc,
Cửa thánh cao xây đất Nhị Nùng.
Nhân nhủ chị em ngàn mấy vận,
Nước non ghi nhớ một lòng chung.

Ngô-chu-Thanh, Hà-đông

MMMDCCCLXX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Có miếu này từ Lý thánh-công.
Qua cửa tường nơi gần Chấn-vũ,
Vào nhà như thấy lễ Nam-đông.
Đạo nguyên lai láng dòng sông Nhị,
Văn-học sinh sôi đất núi Nùng.
Gây dựng trời Nam cơ-thế ấy,
Trần Lê sau lại nối đi-tông.

MMMDCCCLXXI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Không miếu ai là chẳng kính cung,
Mạch đất núi Nùng suông bộ thánh,
Nước nguồn sông Nhị, vẻ nhà Ung.
Anh-tài vị liệt trong hai đấy,
Tiến-sĩ bia đề trước lớp tùng.
Từ Lý dựng nên đường cột kỷ,
Thành hiền xum họp một nhà chung.

Lê-tiến-Tiên
Làng Phượng-vĩ, Hà-nam

MMMDCCCLXXII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Đệ-nhất Nam-thiên vượng-khí chung,
Thần trước gây nên nền giáo-hóa,
Ngày nay còn vững mối cho-phong.
Gió-mưa Âu, Mỹ ngày thêm mới,
Hương lửa xuân thu đạo vẫn sáng.
Khai hóa ngày nay ai dựng đó,
Đành hàng chữ đề kẻo quên công.

MMMDCCCLXXIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Tôn-kính xưa nay vẫn một lòng.
Đồng vũ in màu hương ác-thỏ,
Bút nghiên rạng vẻ giống tiên-Rồng.
Cương-thường soi tỏ gương kim cổ,
Luân-lý gây nên giống Lạc-Hồng.
Miếu vũ còn đây còn Khổng-giáo,
Tôn sùng không nhẽng một phương-đông

Nguyễn-thị-Nguyên
Làng Trí-chỉ, Phú-thọ

MMMDCCCLXXV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu mạo ngày-ngày trẩu Nhị Nùng.
Lễnghĩa mới tôn xây đạo-học,
Sư nho các đồng vững trời Đông,
Biển vàng ngự chữ nhời tôn-thánh,
Bia đá tên ghi kẻ hóa rồng.
Trải mấy xuân thu nền quốc-tế,
Sửa sang ai đó đám quên công.

Lê-Cương-Lăng, Phúc-yên

MMMDCCCLXXVI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Dân bể còn lưu một miếu chung,
Giới tựa tư-văn nền vẫn vững,
Đất truyền vượng-khí tiếng không cùng.
Tiền triều đã trải bao thời đổi,
Bác-cổ tô thêm vẻ cổ cung,
Cửa Khổng phong-quang on thánh chúa
Cỏ hoa ghi tạc dấu xe rồng,

Kiều-Trọng
Tú-tài, hội Khuến-học, Bắc-ninh

MMMDCCCLXXVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Khổng miếu qua thăm bết ngát trông,
Thành-thị Đông-đô theo vận-hội,
Cang-thường Phu-tử đối non sông.
Phật-gia đáp đổi ba nghìn kiếp,
Tân Hán hơn thua một tấc lòng,
Mỹ-thuật đẩy mà tôn-giáo đấy,
Bia Lê đến Lý vẻ vang chung.

Nguyễn-Phượng
48, rue Ninh-xá, Bắc-ninh

MMMDCCC XX III

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Không miếu xây nên chính tốn rồng.
Sông rộng quanh [illegible] non cao-ngất,
Non Nùng cao ngất tốt vẻ-phong.
Cung-tường tấm cả nhà hòa sáng,
Bia đá danh thơm vẻ gấm phong.
Trải mấy xuân thu chiều mến đó,
Lễ bày điện thái đốc kiên-cung.

MMMDCCCLXXIX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu thánh đền vương thú lạ lùng.
Ngoài mái cao-kiên so chửa nhận,
Trong tường phô-mỹ xiết bao trùng.
Khởi nguồn Thủ-Tể tươn dòng Nhị,
Mở lối Qui-mông suốt đỉnh Nùng.
Trải Lý, Trần, Lê từng kỷ-niệm,
Tượng đồng bia đá hẹn non-sông.

MMMDCCCLXXX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long.
Phố-mỹ ra mong biết mấy trùng,
Tượng vẽ Không-nhan son chưa nhạt,
Dấu in Trần, Lý gấm còn phong.
Sông vàn cần vì tuồn dòng Nhị,
Mưa hóa rừng nho khắp đỉnh Nùng.
Mũ áo chen vai niềm khoát khích,
Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long.

Phạm-xuân-Hương
Làng Nội-đồng, Phúc-yên

(Còn nữa)

CUỘC THI Ô-TÔ TRUNG-BẮC KỲ

Hà-nội - Huế khứ hồi

1.300 km. trong 25 giờ 12 phút

(Đỏ đồng một giờ 52 km. 240)

(Kể cả những lúc qua phà, lúc đỗ, và lúc lấy nước và dầu xăng)

Đó là cái thì giờ đã công nhận cho một cái xe Berliet 12 mã-lực

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chú Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

TẬP DỊCH PHÁP-VĂN

La souris

Comme à la clarté d'une lampe, je lisais ma quotidienne page d'écriture, j'entends un léger bruit. Si je m'arrête, il cesse. Il commence dès que je gratte le papier.

C'est une souris qui s'éveille.

Je devine ses vifs et-vient au bord du trou obscur où notre servante met ses torchons et ses brosses.

Elle saute par terre et trotte sur les carreaux de la cuisine. Elle passe près de la cheminée, sous l'évier, se perd dans la vaisselle, et, par une série de reconnaissances qu'elle pousse de plus en plus loin, elle se rapproche de moi.

Chaque fois que je pose mon porte-plume, ce silence l'inquiète. Chaque fois que je m'en sers, elle croit peut-être qu'il y a une autre souris quelque part et elle se rassoure.

Puis, je ne la vois plus. Elle est sous ma table, dans mes jambes. Elle circule d'un pied de chaise à l'autre. Elle frôle mes sabots en mordille le bois ou hardiment, la voilà dessus!

Et il ne faut pas que je bouge ma jambe, que je respire trop fort : elle file trait.

Mais il faut que je continue d'écrire et de sorte qu'elle ne m'échappe pas de signes, des riens, petit-emploi menu, menu comme elle grignote.

Jules Renard

Con chuột nhắt

Theo lệ thường tôi ngồi dưới bóng đèn viết tập, bỗng nghe tiếng động thì thắt. Tôi ngừng bút thì lại thôi. Tôi viết thì lại nghe tiếng động.

Đó là một con chuột nhắt nó mới đây.

Tôi đoán chắc là nó loanh quanh miệng lỗ, đàn chổi cọ ra trường hay để khăn lau và bàn chải.

Nó nhảy a mặt đất mà tung tăng trên thềm nhà bếp. Nó bò qua bệ lò, dưới bàn rửa bát, sục vào đống bát đĩa, rồi dần dà đi mỗi đến chỗ gần tôi ngồi.

Hễ tôi đặt bút xuống thì nó thấy yên lại chơn, mỗi lần tôi cất bút lên thì chắc nó tưởng rằng có một bạn đồng loại nào khác xạo đâu đấy, nên nó lại vững dạ.

Sau tôi không trông thấy nó nữa. Nó đã lỏa vào lần tận dưới bàn viết, ngay bên chân tôi. Nó bò quanh chân ghế. Trước nó còn lượn xung quanh quốc tôi, sau gặm quốc, sau đánh bạo nhảy tót lên quốc tôi!

Tôi không dám cựa chân, không dám tuồn mạnh: sợ nó chạy mất.

Song tôi phải viết luôn mà lại sợ nó bỏ tôi một mình trong tấm buồn ấy, nhỉ, sẽ sẽ ít mỉ tỷ mật, thất mất như chuột vậy.

Song-Nam, Nguyễn-văn-Thuộc

Bóng, Cổng thất-bại và cái ánh-hưởng về đường thể-dục xe-đạp

TẠI BẮC-KỲ NGÀY NAY

Cuộc đua xe đạp 100 kilomètres ấy giải quán-quân Bắc-kỳ lần thứ tư, đua ngày chủ-nhật 21 mars vừa rồi, sau khi hội-đồng sát-hạch thì 2 nhà lực-sĩ Việt Nam là Bông thứ nhất và Công thứ nhì đều bị truất ra ngoài cuộc, không được hưởng giải nữa, về vấn đề này, ký-giả cũng đã viết một đôi bài đăng lên báo ra độ rước rồi. Chắc độc-giả ai cũng đều rõ tường, mà đồng ý lưu tâm đến. Tuy hội-đồng vì các giới phần-đối mà phải họp lại lần nữa. (1er avril 1926 hồi 18 giờ), song Bông và Công vẫn chưa có chắt hi vọng rào cả. Một cách sát hạch và phán-xét của hội-đồng như thế, vẫn đến cho ai cũng phải ngạc-nhiên mà cho là chưa chính-lý-kỳ, dù thế nào ký-giả cũng không dám tán-thành và xin lấy ý riêng của mình mà chất-vấn hội-đồng mấy câu rằng:

« Hội-đồng đã y-chuẩn hợp lại, đã ưng cho các nhà bị truất bại làm giấy khiếu-nại, mà đã xét lý-sáng rồi. cớ sao vẫn chưa minh bạch tuyên-bố: hôm đó coi-sẽ có mấy chay theo sau các nhà xe biện J. B. Louve 7 đến những ai ngồi? ta hay tây? chính người đại lý hay là phái-viên của hiệu? »

Hội-đồng họp lại xong, chẳng qua vẫn giữ người cũ sắp xếp đặt trước, tuy thỉ nói các rằng: sẽ chuyển cả hỏ sự sang trình chính bên Pháp duyệt y đã, rồi mới thưởng cái giải quán-quân ấy cho người được giải, một vài điều giải-quyết như vậy, chẳng hóa ra huyền-ngôn để che mắt người thiên hạ ư?

Nói về đường thể-dục xe đạp tại Bắc-kỳ ngày nay, tuy ít người chú ý đến thật, nhưng ta thiết-tưởng xe-đạp đã là một cách rất tiện-lợi cho những người phổ thông thì cũng nên cùng nhau nghiên cứu tìm, mà để xướng cổ động cho được mỗi ngày một thịnh-hành hơn. Cứ xem các nước bên Âu-tây, thường lấy xe-đạp để bày cuộc tiêu-khiển, lại thường treo giải thưởng để cổng kích về việc thể dục, cho nên ăn-hưởng rất nh ều.

Xe-đạp đã là một thứ lợi-khí trong xã hội bận thì tiện tiếp, nhân là giải c i, mà đối với các cuộc đua tại Bắc-kỳ ngày nay, thì trừ ra các nhà dự thi; các người chuộng về nghề này những kẻ tụ xem, thì có lẽ công-chúng vẫn cho thường mà ít khi làm đến

Mấy năm nay cái danh-tiếng của hai nhà lực-sĩ Bông và Công; truyền đọng Hà-thành suốt từ tuổi con người lớn, nhỏ, ai đến biết mà chẳng kém gì cái danh-tiếng của Mégy năm xưa, cuộc quán-quân mới đoạn Bông nhất Công nhì, đâu đi trong rất ngắn thì giờ, thế mà sau lại đều bị truất, hội-đồng hấp tấp thủ xá, bài chưng dư luận kịch liệt, hiện nay cái vấn đề ấy vẫn chưa giải quyết xong, thật là một sự rất ngăn trở cho sự xe đạp Bắc kỳ ngày nay vậy.

Bông và Công đã bị truất, đều khang khái tuyên ngôn rằng: (Cuộc thi hôm đó, hiển nhiên chúng tôi được nhất, nếu hội đồng sát hạch có để những giải ấy cho chúng tôi hưởng một cách đích đáng, thì về sau này chúng tôi mới còn dự các cuộc đua xe đạp ở đây, chứ vì bằng không những có bất công mà truất chúng tôi, thì thật là một sự bất công, đã bất công, thì chúng tôi quyết không dự chơi nữa v.v.), mấy câu đó nghe ra, thật là ảnh hưởng đến sự thể dục xe-đạp ở Bắc-kỳ rất nhiều, Cuộc lấy giải quán-quân chạy theo sau mở-ở trên vòng, đáng lẽ đua vào ngày 4 Avril vừa rồi, sau vì việc Bông, Công bị truất mà thành ra vẫn chưa cử hành, ở trên vòng thì từ hôm đó đến nay, các nhà chạy thì, trông chừng ít người đến tập luyện, ta lại nói đến kỳ Hội-đồng hôm 1er Mai, mọi lần các nhà có chân hội đều dự rất đông, mà sao lần nay chỉ thấy có mấy ông chánh, phó hội trưởng, thư-ký, thủ-quỹ v. v. ngồi trơ ra đấy thôi, còn như các nhà chạy thì tài không có mặt nào đến họp cả.

Vậy thì cái vấn đề ấy, cứ như thế này mãi, mà chưa giải quyết xong, thì thật làm điều ngăn chở cho sự xe đạp, mà ta cũng rất lấy làm lạ! mà đáng lo cho xe đạp lắm đó tiến bộ vậy. Nghe đâu hội-đồng vì các nhà phần đối, định sẽ bàn lại hội-trường nếu hội trường bàn lại, thì họa may vẫn-đề khó-khăn ấy sẽ giải huyết xong, nếu giải quyết xong, thì tổ lễ các nhà lại nô nức như trước mà tranh nhau khoe tài đến giới ở trên vòng và ngoài đường cái, thì thật là may lắm.

Nghe đâu Bông và Công đã cùng M. Anstett bàn định đến hết mùa hè này sẽ đi xe đạp từ Hanoi vào Saigon đường trường 1800 kms, nếu thành được sự ấy, thì 2 nhà lực-sĩ truyền danh nam bắc, cái danh tiếng mới có thể sánh cùng Marc Serge và Demarcelle khi xưa được. Quả như vậy, thì ta rất là tán thành mà có lẽ tiếp tục tiến đăng, để khỏi cho bọn Lưỡng, Lang trong Nam-kỳ ra đây trước mình, mà đã ao thiên hạ biết sức, vậy ta xin có lời mong mỏi ở nhà lực-sĩ lưu tâm cố gắng, luyện tập từ nay!

Bắc-kỳ thể dục xe-đạp ngày nay không lấy gì làm tiến bộ cho lắm, cứ xem các cuộc chạy thì ít người ra dự, thì đủ biết rõ: vì việc này cổ động rất là khó khăn, tuy người đi thì nhiều, nhưng người trách chạy lại ít hơn ở trên vòng thì lác đác có mấy tay nhà nghề, nay lại đau bị truất, thành thử kém hẳn đi mất mấy tay, thì phỏng còn ấy ai là để tranh trước được, mà nếu được nhiều người dự thi như trong Nam-kỳ thì ta cũng không cần phải nhắc đến luôn, vậy mong rằng cái vấn-đề mới rồi, dẫn dần sẽ giải quyết xong, mà cái cuộc đường trường lần sau sẽ tiếm nhiên ta ra dự các thứ thể-thao, lối này tiện hơn, đường trường mà cuộc, vừa tăng sức, vừa tranh tài khoe giỏi, của ấy như các bậc thanh niên kỳ-tài thật lấy làm hy-vọng làm thay!

P. T. Thân Long (Việt-tri)

Dư luận Nam-kỳ

Phong-trào làm « gờ-reo »

Từ một tháng nay, trong Nam-kỳ ta, nổi lên một cái phong-trào làm « gờ-reo » rất bằng-hái. Từ kẻ nhỏ, tác các t, các sở, chí kẻ đầu xanh các nơi học-đường, cũng đều muốn phố công, phố hầu. Bởi có nào, bấy lâu nay không nghe đến khí Nam-kỳ quí những-hái như thế? Tưởng người mình học-thức đã được ít nhiều, có xem việc Hoàn-cầu thấy các nước văn-minh người văn-minh đang hết lực gờ-reo mà cầu xin những điều sở-vọng, hầy làm chưa đạt. Cách làm gờ-reo mà cầu xin những điều sở vọng cũng là một điều hay, vì nếu một sở nào, một tí nào, thấy thợ đã cầu xin việc gì ông bỏ trên làm phen không thành, thì có phương nào hay hăng phế việc, phế công, không chịu làm việc nữa. Thấy thợ nghỉ một ngày mất sở-lợi của hãng của tí đó rất nhiều, lại còn có khi hãng ấy, sở ấy, phải bị làm điều kiện-nào lỏi-thỏi.

Thí dụ: Hãng tàm bánh mì, ông chủ hãng vì giết gạo, hoặc công thợ giúp việc trong hãng cần xin tiền lương thêm, hoặc xin ngày giờ bớt lại, ông chủ hãng không chịu nhậm lời xin đã đôi ba phen công-thợ nài-nỉ mà bất thành, thì công thợ tức lòng, sinh ra việc phế công, không làm cho hãng ấy nữa. Một ngày không công thợ làm bánh mì, thì làm sao sở đã bánh đem mãi cho các nhà, các trại trong thành phố, mà hãng ấy đã có làm giao kèo từ trước. Thế thì hãng phải bị kiện thưa, đền bồi số tổn. Cho nên cách làm gờ-reo của thầy thợ trong các tỉ các sở cũng là một cách hay, ấy là một cách cầu xin cho đạt thành sở-vọng. Bởi thế, bên nước văn-minh có cái « hội gờ-reo » lớn lắm. Trong nước, hễ là một thứ nghề, một thứ nghiệp thì vào hội ấy, hễn khi có việc gờ-reo xảy ra, trong hội xuất tiền nuôi bọn làm gờ-reo để cho đến khi trở về làm lại, hoặc xin được nơi khác mới hết phụ-cấp nữa. Có hội gờ-reo, nên dân công trong nước mới mạnh làm gờ reo, mỗi khi bất bình với chủ sở.

Bởi vậy, họ không cần phải ai cổ-động, không cần phải có kẻ quyền-thế cũng hăm dọa xuất hiện, mới làm gờ-reo; mà là một việc gì ông chủ hãng, chủ sở làm bất bình cho một phần đông trong hãng, trong sở, thì tự nổi rập lên cả dân thợ đều cho người không bị ông chủ đề-động tới đi nữa họ cũng vì đồng nghiệp đồng tí, cùng nhau phế công một lượt. Các dân thợ phế bỏ rồi chẳng còn một lẽo tới nơi ấy, hoặc người ngoài chẳng có phải có một người đâm đơn vào xin thế. Đó, bỗ phế việc thì trong người đều một lòng, không ai vì tư-lợi, hoặc vì... mà đem thân đến hiến cho chủ ấy nữa, bao giờ được sở-vọng rồi mới thôi.

Người ở về nước văn-minh như thế dân khí mạnh-mẽ, một là: nhờ thế-lực của hội bảo-toàn, hai là: hễ nhựa thì rằng nhựa chung, buồn thì buồn chung, cho nên họ mới được gọi là văn minh. Chí như nước ta, sự văn-minh còn đang bàn-khai, quốc-dân chưa được một đa một lòng, sự lập hội chưa được tự do cho hành-động chưa phải thời, mà người mình đã có mới làm gờ reo được, tuy ta chưa đi mọi đã-khí minh bề gì dân-khí nước người, mặc dầu, hễ lấy theo tinh-thần trong nước mà nói, thì cũng đáng mừng cho quốc-dân có được tinh-bộ chút ít.

Còn về phần học sinh, cũng vì ngọn gió gờ-reo bên Âu-mỹ bay qua, các học-sinh cũng nhiễm được mùi bất đắc dĩ tuổi trẻ gờ-reo, nên có nơi vì việc bất bình chi cỏi, có chỗ vì nghĩ sao đó, đồng lòng phế học. Sự phế học của học sinh trong nước Việt-Nam mình đến có chỗ hay, cũng có có chỗ dở. Chỗ hay... tôi xin để cho độc-giả chư-tôn xét hiểu, tôi xin bàn qua chỗ dở thôi. Trình-độ nước Nam ta ở vào phải ở vào học văn-minh cực điểm, cũng chưa phải là sự học đặng rộng rãi như các nước Âu-mỹ kia nên người muốn học cho thành tài muốn học cho hễ gặp các nước văn-minh thì phải còn trải qua hiền cả, đàng xa, du học bên ngoài-quốc nữa. Vì trong nước chỉ có tới bực trung học-thôi là cùng chẳng phải như bên Đại-pháp đất đâu, dưới ta phải rằng lo kinh sử; trong lại xã-tội Việt-Nam thế nào, chỉ trông vào bọn thanh-niên học sinh thì ta cũng nên ân-nhẫn mà rằng học hành, hầu ngày sau giúp cùng Chánh-phủ, hầu mở-mang cho nước Việt-Nam được vào bực văn-minh cực-điểm đó.

Bởi vậy, có nhiều nơi, cha mẹ học-trò thấy con phế học nên bắt con đem lại ông Đốc-trường mà xin cho con học lại, mà không có lẽ người dị nghị rằng: làm cha mẹ không biết đoán thế con con, không biết để cho con tự do hành-động? Thôi vậy, trông con có ích lắm. Vì muốn cho con được tự do hành-động một cách chánh đáng, thì ít nữa nó phải có tri học rộng ra có sự học thức hẳn hoi, mới hành động không sai lầm lại được vậy mới mong gặp cùng Chánh-phủ mà khai-nỗi trong nước được đến bực văn-minh cực-điểm chứ!

Đồng-bang ôi! khá xét cho cùng!

L. T. T. V.

SẮP-NHIÊN-ĐÀI

Nay mai sẽ diễn

GIẢI ANH HÙNG,

GÁI THUYỀN QUYÊN

(Tuồng cả lý cải-lương theo lối Nam-kỳ, Trung-kỳ và Bắc-kỳ.

Các đào kép đông trong vở hát cải-lương này, toàn là các tay tài tử có danh tiếng ở Hanoi ra giúp. Các điệu hát câu ca, câu ngâm rất là hợp với nhau, khi ng sai một chút nào. Thực là tích hát rất đặc biệt. Hiện đang luyện tập rất là công phu.

Tối thứ tư 19 Mai 1926

TẠP KỊCH TRÍCH DIỄN

Đoạn thứ nhất

LƯU-BÌNH

Đoạn thứ hai

THÀO MAI XUẤT GIA

Đoạn thứ ba:

TRƯƠNG SINH

Đoạn thứ tư

TRẠNG-QUỲNH BẮY TRÒ LỐM

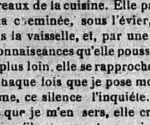
Tối thứ năm 20 Mai 926

QUAN ÂM THỊ KÍNH

(Toàn nữ ban ra diễn)

Hai tháng trước, Bản-hội đã cho diễn vài tích hát chèo cổ mà cắt toàn nữ ban ra diễn, được các quý khách chiếu cố đến xem rất đông, nay có gửi thư lại cho Bản-hội bảo diễn lại tích « Quan âm Thị Kính » này mà lại cắt toàn nữ ban ra diễn. Bản-hội xin lĩnh ý để được vui lòng các ngài.

30 6

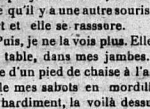

CASQUES en LIÈGE

3$, 2$50 ET 1$80

Mũ làm, máy ép, máy viền.
Rất đẹp, rẻ tiền, ai chẳng thích mua!!

Có bán cả rút, hồ cao-su và liège để làm mũ.

KHĂN XẾP

0$70, 1$50 & 2$30

NGUYỄN-NGỌC-LINH

104, Rue du Chanvre, Hanoi

Fabrique à Khâm-thiên près Gare Hanoi

F637

LAN-PHƯƠNG

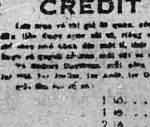
79, Hàng Đào, Hanoi

Bản-hiệu chuyên làm khăn xếp đã lâu năm, làm được kiểu dáng đẹp để, chắc chắn hơn mọi nơi. Nay có làm cả mũ nút chai (liège) để các lối. Hàng gửi lĩnh hóa giao ngân, nhưng phải gửi một phần tiền trước.

Khăn 7 nếp không kể chữ nhân

Nhiều tầy. . . . . 3$80 - 3$00 | Lượt. . 2$50 - 2$00 - 1$80 - 0$60

Mũ nút chai : 3$00 - 2$50

CÁC NGÀI CÓ THỂ ĐƯỢC :

MỘT TRIỆU

HOẶC 500.000, HOẶC 200.000, HOẶC 100.000 QUAN

Muốn được một số tiền ấy, mua mua một cái vé

CRÉDIT NATIONAL 1920

Cứ mua vé thì giá bỏ quan, cho tới đúng hạn 31 tháng mười tháng ba mươi quan. Hãy cầu lấy tiền được năm nói tới, rồng mình có muốn số-hưởng, bỏ vì vàng cũng thì được cả tiền. Mình chỉ mua một cách đơn giản thôi, thế hạn năm tháng ngắn đến, mà đã được lấy các cuộc rút số, lại được cả quyền số-hưởng mỗi tiền bỏ vé, đủ cả tinh-nghĩa.

Vé thường Décembre mỗi tháng một lần vào ngày 1er Janvier, 1er Février, 1er Avril, 1er Juin, 1er Août, 1er Octobre, 1er Novembre.

Giá tiền bỏ mỗi số :

1 số	MỘT TRIỆU
1 số	500 000 quan
2 số	200 000 quan
3 số	100 000 quan
6 số	50 000 quan

Tiền rút số tăm kỳ trong một năm cộng là 20 triệu quan

Như vậy rút số cũng dễ trúng lắm

Muốn dự xổ cuộc rút số kỳ, xin gửi 3r quan cho chi nhánh nhà :

BANQUE NOUVELLE, 8 Rue Papere, MARSEILLE (France) R. C. 6576

Tiếp theo về việc thực nhà nước ngày 31 Mars 1926, các khoản số

Bureau de distribution

TAXÉOL ROGIER

Thuốc chuyên-môn rất mạnh để trị bệnh lậu. Trị các bệnh như Blennorrhée. — Cystite. — Catarrhe vésical rất hiệu. — Là một thứ thuốc mới các ông thầy thuốc ở thuộc-địa đều khuyên dùng thuốc ấy.

25

Giá một lọ : 1$00

Bán tại hiệu Bào-chế

L. BLANC

81, phố Paul-Bert, Hanoi

Trung Bắc kỳ Lâm-sản Công-ty

(RỪNG BẢO ĐÀI, RỪNG PHỐ-VI, RỪNG HẠ-CƯƠNG)

Chính sở tại Hanoi, 63, Phố hàng Bông

ĐIỆN THOẠI SỐ 150

CỦI, THAN.

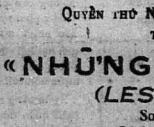
GỖ LIM XANH HẠ-CƯƠNG tốt có tiếng, cả cây từ 7 tấc trở lên để làm cột nhà.

RỪNG, NỨA và các thứ lâm-sản nước Nam.

Có sưởng tại Đáp-cầu, Yên-viên, Đồ-xá.

QUẢ TẾT

Thuốc này chỉ bảo-hiểm không biết tây ấy có công hiệu hiểu thế nào, chỉ biết rằng ai đã dùng thuốc của ông Phan-chu Trinh, các người cảm ơn đã có rồi. Bài gửi thư lấy hàng xin cho biết, sau thuốc không hiệu thì xin cứ lại ; tiền sẽ gửi ông Phan-bội-Châu, tây Phan-Thiết để-hành, tây Cao Man Minh Tri, Trần-Nam Nam-Bắc, Việt-Nam Quốc-Dân, và tiếp những tin tức về các bạn về ông Phan-bội-Châu, ở đâu thường nước ngoài Kouang-Tchéou-Wan. Ông sinh

NGUYỄN-TIẾN-NAM, dit THUẬN-THÀNH

Bottier - Chapelier

7, Rue des Cuirasses Hanoi

Năm nay 1926, giá trong nước cho đến hết tháng 5 t.y.

ĐÃ XUẤT BẢN RỒI :

QUYỂN THỨ NHẤT, QUYỂN THỨ NHÌ VÀ QUYỂN THỨ BA VÀ THỨ TƯ

« NHỮNG KẺ KHỐN NẠN »

(LES MISÉRABLES)

Soạn giả : Victor Hugo

Dịch-giả : Nguyễn-văn Vĩnh

VĂN PHÁP VÀ VĂN QUỐC-NGỮ ĐỐI NHAU

GIÁ BÁN : *Quyển thứ nhất, mỗi quyển.* . . . . 0$50

— *nhì,* — 0.45

— *ba và tư,* — 0.35

Tiền cước gửi Recommandé, mỗi quyển . . . 0.20

Quý độc giả ở xa thư từ đóng nhập mọi.

HỠI CÁC NHÀ MẮC BỆNH XUYỄN, BỆNH HEN !

Đừng thấy mắc bệnh mà đã bận lòng, nên dùng thuốc ANTASTHMATIQUE HEYMIE D'ABYSSINIE en POUDRE) bằng bọt, bằng thuốc lá hút, tôi thấy đỡ chịu ngay, và khỏi tôn thì đỡ bớt trong một vài tháng, hoặc trên một mảnh kinh-khỉ mà đốt, rồi thở cái khói thuốc, thì lập tức đỡ ngay. Cơ thử mà xem, sẽ thấy kiến-hiệu lạ thường. Hút thuốc xuất Abyssinie Exibard (CIGARETTES D'ABYSSINIE EXIBARD công hiệu-nghiệm hơn.

Tên cả bằng quốc chung người hộp thuốc có in dấu-hiệu sau này mới là thực hiệu.

MARQUE DÉPOSÉE

Có bán tại : H. FERRÉ & Cie, 28, Rue Richelieu, Paris.

Gửi bán tại : BLANC, Hanoi — MONTÈS, Hanoi

NHÀ BÀ-CHUÔNG

Y-DƯỢC HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Muốn chữa khỏi các bệnh về đường tiểu-tiện thì nên dùng thuốc :

ABLENNOL

là thứ thuốc chữa bệnh lậu rất thần hiệu.

Chế toàn bằng chất : Santalol và chất : Salol và chất : Urotermine

Giá 1$30 một hộp

Dépuratif Ribal

Thuốc lấy huyết và tiêu độc

Thuốc này rất hiệu, rất có tiếng, nên thành ra một thứ thuốc rất quý. Dùng trị bệnh ngoài da rất hay.

Giá tiền : 1$30

Pommade Ribal

Làm cho đỡ đau, trừ trùng-độc, làm cho lên da, dùng để trị các bệnh lở, và các bệnh ngoài da. Thuốc ấy dùng phụ vào với thuốc Dépuratif Ribal.

Giá tiền : 0$80

BÁN TẠI HIỆU BÀO-CHẾ

L. BLANC

31, phố Paul-Bert, Hanoi

Mấy điều khuyến về cách đề-phòng bệnh đau mắt

Quan Bác-Sỹ CASAUX, hiện đang giữ làm giám-đốc Nhà thương chữa mắt ở Hanoi, khi có đại hội-đồng bàn về các chứng bệnh xứ nóng tại Saigon năm 1913, đã nói rằng xứ Đông-dương là một xứ nhiều người lòa thứ nhất.

Quan Bác-Sỹ ấy lại nói rằng phần nhiều những mục-tật ấy cũng chỉ tại các chứng đau mắt thường mà sinh ra, nếu sớm biết chữa thì không đến nỗi nào.

Mà bệnh đau mắt lại là một bệnh người Annam mắc phải không biết bao nhiêu mà kể.

Vì thế cho nên phải tìm phương ngăn-ngừa bệnh ấy, và khi mới đỏ mắt, có nhức mắt, đã phải chữa ngay; phải có một thứ thuốc đau mắt rất kiến hiệu là vì lẽ ấy.

Bản-hiệu đã đến tận quan danh sư, mới nói đến trên kia xin một cái đơn để chế ra một vị thuốc đã rẻ tiền mà lại kiến hiệu mà tra vào mắt không đau. Thuốc chế theo đơn ấy chính là thuốc.

COLLYRE JAUNE

selon formule du Docteur CASAUX

Hiện bào chế CHASSAGNE

Lafon và Lacaze

có bằng bảo-chế đệ nhất hạng tại Đại-hội-đồng Paris, kỷ-nghiệp

38, Rue Paul-Bert, Hanoi

Thử thuốc Pommade Cadum thoa mà da hết phồng, hết nổi đỏ rần.

Đoản-thiên tiểu-thuyết

Vì đâu nên nỗi !

Người ta càng thông minh bao nhiêu thì hy-vọng càng đeo xa lên bấy nhiêu; nước nào càng văn-minh lắm thì chữ tình càng thảm lắm. Ôi ! chữ tình nó có cái mãnh lực gì làm cho người phải lênh đênh, cho non nước phải trộm ghen thầm oán, cho thành xiêu, nước đổ ! Than ôi !

I

Tâm năm chẳng hẹn mà nên

Hồm lỉy là ngày rằm tháng tám, vào độ sáu giờ, chiều giời êm ả, ngoan gió hiu hiu, tim-ở đã xế xế non tây, mọi thỏ đã một vầng gương tỏ, chiếu xuống mặt nước lóng lánh như vàng, như bạc, trên một nhịp cầu kia, một người con trai độ đôi trăm có lẻ, mặt mũi đoan trang, hình dong tuấn tú, ăn vận âu-phục, đang ngồi vớ với một cô thiếu nữ trạc độ đôi trăm có lẻ, đầu đội khăn nhung, mình mặc áo xa lơ, chân đi giầy cườm, thật là mắt phụng mày ngài, đôi con mắt nghiêng nước nghiêng thành, cặp môi như son tô, kẹp khép mở mở như hoa hồng sắp nở, mầu da trắng như phấn điểm, thật là hoa ủ-ện liễu nhường !

Người đàn ông ấy sẽ sẽ tươi cười, lấy tay chỉ dòng nước mà bảo người đàn bà :

— Kìa mình, mình thử coi dòng nước cuốn cuộn như thế mà con thuyền lan bé nhỏ cũng dám lênh đênh nhỉ ?

— Mình ơi, dòng nước này cuốn cuộn mặc dầu, đã thấm đâu với biển rộng vô-bình, thế mà cũng đêm chen đua, dù sang thác cũng đành lòng với giới xanh !

..... Hai người đang nguyện ước bạn sinh chợt có một cái xe ở đâu đi đến ở trên có một người ăn vận âu-phục cũng trạc độ hai mươi có lẻ, mặt mũi phương phi, hình dong tuấn tú, tay cầm tan (canne) mềm ngậm thuốc lá, đi đến nhịp cầu lấy, ra dáng nhìn một cách tỉ âm trầm đôi người đang hẹn *nớc*. Chuyện vẫn hỏi lâu, mỗi người mỗi ngả, nam bắc cách tay nhà nào nhài ấy. Người song ái ấy là ai ? có là một tiểu thư, con nhà khuê các, dòng dõi thâm anh, con quan bộ bộ thượng-thư, tên là Mỹ-Phương, người con gái là một nhà văn-sĩ có tiếng ở thời ấy, hiện đang làm chủ-bút nhà báo « Quang-minh » khi bước chân đến cửa nhà có một người đầy tớ trẻ tuổi, dáng một sốc trì, vội cầm lấy nông rồi ngồi phịch xuống ghế thở em thiếp ngủ đi lúc nào không biết. Sáng hôm sau, nghe tiếng chuông đồng hồ đánh 6 giờ, toan giờ dậy, nhưng thấy trong mình mệt lử đi như một người vừa đi mấy dặm trở về, thì lại vội nằm xuống. Nằm mãi đến bảy giờ tối cũng không thấy đỡ chút nào, lấy làm buồn bực vô hạn, đang khi mơ mơ tỉnh tỉnh chợt nghe thấy tiếng xôn xao bên ngoài, lại thấy đứa em bé chạy vào mách : — Thưa anh, những người nhà đang mắng nhiếc mặt ông cụ già đi xin đấy ! anh ơi ! — Em bảo chúng nó gọi người ấy vào đây. Một lát thấy một ông cụ già đi vào, ăn mặc rất là sạch sẽ chỉ vì quần áo không được lành cho lắm, râu ria rất là lão mạo, nom thấy ông Nguyễn-Siêu nằm ở giường, ông già vội thụp xuống lạy, ông Siêu mỏc tới lấy một hào ra cho ông và lấy nhời nói rất êm đềm mà an ủi, rồi bảo ông cụ đi chỗ khác, ông già có ý ngần ngại không muốn ra, và sẽ nói : — Thưa cậu, tôi tuy là một người hành khất mặc dầu, nhưng thấy xưa cũng được theo ông cha làm nghề chữa bệnh, nên tôi cũng được vỡ về một đôi chút, xin hết lòng báo đáp ân nhân.

Thưa cụ, cụ duy thấy, chúng tôi rất lấy làm cẩm phục vô cùng, song bệnh của tôi cũng không lấy gì làm nặng cho lắm, lại phiền đến cụ e có điều bất tiện.

— Thưa cậu, tôi đã từng đi thăm bệnh nên cũng có hiểu một đôi chút, bệnh của cậu tuy bề ngoài thì nhẹ mà bề trong rất nguy kịch, nếu cậu không muốn phiền đến thân già thì già cũng xin một mảnh giấy để già kê một đơn thốc tả, cậu cứ uống hay không mặc lòng, gọi là một chút tình nghĩa càng nhau.

Nói xong chạy lại nằm sờ tay ông Siêu bắt mạch kê đơn xong đâu đấy, vái chào rồi trở ra.

Tình bệnh hễ cứ mỗi ngày mỗi nặng thuốc nào cũng không khỏi vợi nhẹ đến cái đơn của ông cụ già, cho người đi cắt thuốc. Khi uống thang đầu, đến thang thứ hai đã thấy bớt được bốn năm phần, thang thứ ba chỉ còn độ hai ba phần trong lòng lấy làm khoan khoái vô hạn lúc bấy giờ mới cảm cái nhời nói của ông già đó hai giọt nước mắt xuống bát thuốc uống xong bát thuốc có người đưa một cái thơ vào mở ra thì là thơ của nàng Mỹ-phương.

« Ngày 18 tháng tám..,

« Thưa mình

« Mình ơi từ ngày là thăm chi « hồng, nhớ nhài nguyện ước ba sinh « những mong rằng mấy phi chi cá « nước na duyên cho đẹp lòng người « quân tử, ai ngờ nhời nhời như đá « lạo mà mình có lẽ quên sao ! . . . « Đang viết có phụ thân vào nên « không thể nói cho xiết được xin « mình tượng thứ)

« Nay kính. M. P.

Xem xong thơ toát mồ hôi trán, vội viết giấy báo thiếp ở đem ra bỏ giầy thép. Từ đấy trở đi bệnh mỗi ngày mỗi nặng, hễ lấy đơn của ông cụ già đi cắt thuốc lúc nặng xong thấy bệnh mỗi ngày mỗi trầm trọng thêm lên rất lấy làm buồn bực, nghĩ vơ nghĩ vẩn, thành ra chỉ nằm nàng chứ một nhọc, đang khi mơ hồ, thì có người nhà mang cái danh thiếp vào, lẻ ra là ông Trần-Anh là một người bạn rất thâm-giao. Ông Trần-Anh độ gần ba mươi tuổi, trên môi lún phún một hàng râu, nom người rất phong nhã, ông giỏi nghề thuốc, tính hay thích thơ, lại vẫn là một nhà trinh thám có tiếng thời nay, ông nhìn mặt người bạn một lát rồi biết là bệnh-tình, đoạn xem xét hồi lâu, ông xin thử chạt là bệnh không thể nào chữa được nữa, ông ở nhà thì không đến đến nông nỗi này, ông nói xong thở dài một cái rồi nằm ni bảo bạn kẻ hết chân tình, duyên do câu chuyện thế nào. Ông Siêu tính rất dễ dãi, vả lại là một người bạn có thể sống chết có nhau tới nỗi nào mà giấu cho đang. Ông Siêu liền kể từ lúc mới gặp nàng Mỹ Phương cho đến khi gặp ông cụ già, nỗi bệnh lúc bớt, lúc tăng, nào thơ trao từ gửi. Nghe xong, ông ngồi im một hồi lâu, để tay lên trán ra dáng nghĩ ngợi, nom bộ mặt hiền đôi ba sắc, hồi rồi thơ vô không hiểu làm sao, liền hỏi bạn :

— Khi anh đứng chuyện trò với nàng, có người nào qua lại không ?

— À, tôi còn quên một tý, buổi chiều hôm rằm, khi tôi đang hẹn nước với nàng, có một người trai trẻ đi xe qua đấy, nom ra dáng một tay chơi ở chốn đô hội này, anh ạ

Nghe dến đấy, ông Trần-Anh rõ hai hàng nước mắt, tâm lấy tay bịt mà từ biệt :

« Anh ơi, ngày hôm nay là ngày cuối cùng mà đôi ta được gặp nhau đây, tôi tiễn thay cho anh, tài trí có một mà phải vội lìa trần một cách tức-thâm, ai ngờ thay cho song đường có một mình anh ! anh ơi, từ khi tôi với anh đây vàng nhau đem lòng đến giờ, kể đã mấy đông, nào những ngày còn dắt nhau ra trường, khá lấn thay ! Bến bày giờ kể ở người đi, tôi quyết thề với đôi xanh với giới xét kia, trả thù cho anh mới hả dạ người rượu-phù ở trong trời đất ! Thôi anh ơi, tôi xin lui, để hồn anh được yên-ổi dưới suối vàng ». Nói xong trận hai hàng lệ mà ra. Ông Siêu nghe thì nghe vậy, nhưng không thể nào nói được, ôm tay e đến đầu vàng buồn đến đấy, cũng sẽ cầu chau-chữa rồi thiếp đi, thế là yên giấc trăm năm từ đấy !!!

(*Còn nữa*) Lê-văn-Kiên

Hiệu kim-hoàn

昌 港

HOÀNG-XƯƠNG-KHÔNG

Bijoutier

CERTIFICAT D'ART DÉCORATIF

Hanoi, 91. Rue des Changeurs, Hanoi

Nhà làm đồ vàng bạc ở giữa phố hàng Bạc, chủ-hiệu có bằng tốt-nghiệp về nghề chạm chỗ tại trường Công-nghệ Hanoi. Kén toàn những thợ rất khéo, làm cẩn thận, vàng đúng tuổi. Các ngài chiếu cố lại sẽ làm vừa ý xin chắc được vừa ý, không phải lo ngại điều gì. 3032

SÁCH LUẬT

Quan phó Bình-lương, *A. Dejean de la Bâtie*, giáo-sư trường Cao-đẳng Đông-pháp, mới soạn một bộ luật sau này :

1° QUỐC-TẾ CÔNG-PHÁP (Droit international public) giá. 2$00

2° QUỐC-TẾ TƯ-PHÁP (Droit international privé) giá. 2.00

3° HÀNG-HẢI PHÁP-LỆ (Droit maritime) giá. 1.50

4° THƯƠNG-LUẬT HỌC (Droit commercial) giá 3.00

(*Tiền cước gửi đi các tỉnh, thêm ngoài*)

Bộ luật này, soạn toàn bằng chữ Pháp cả

Bán tại bản-quán

KỲ TÊN KHÔNG RÕ

Bản-quán xin cảm ngài mua báo khi có việc gì viết thư đến hỏi bản-quán, thì cho biết số in ở từ giấy gói báo, hoặc là gửi cho bản quán cái giấy quản lý, để cho người làm ở khỏi kiếm. Kẻo sao ngài thường hay kỳ tên không được thế mà không rõ tên họ, không rõ chỗ ở, không biết gửi báo đi đâu, không biết đâu mà trả lời.

DELEULE & DETOUILLON

76, Phố hàng Trống, Hanoi

Quí-khách nên mua những xe-đạp thượng hạng mà giá lại rẻ không đâu bằng

XE-ĐẠP TERROT :

Thượng hảo hạng . . . . . 62$00

Hạng đi đường xa B. 52.00

Hạng đi đường xa A. 50.00

XE-ĐẠP ALCYON :

Thượng hảo hạng 60.00

Hạng đi chơi. 52.00

Hạng đi đường xa. 48.00

XE-ĐẠP « DRAGON D'OR ». 40.00

3036

Chè mới đã đến

Bản hiệu vừa mới nhận được các thứ chè liên tâm và ô-long mới như sau này :

Chè Kim thái liên tâm ô long

» *Kóng-thái* » »

» *Tam-nguyên* » »

Chè như-ý liên-tâm

» *Tam-hi* »

» *Ngũ-phúc* »

» *Long-thái* »

» *Kim-mậu* »

» *Minh-thái* »

» *Tân-thái* »

Những thứ chè này là rất tốt, cánh nhỏ và nước xanh, mà mầu hương lại dượm. Chỉ có bản-hiệu sang trước hơn cả, mà bán đã được nhiều ngài công-nhận cho là một thứ chè tốt. Vậy bản-hiệu xin mời các ngài chiếu-cố cho. Bản-hiệu lấy làm hân-hạnh lắm.

KIM-THÁI *kính cáo*

3 Rue des Cantonnois Hanoi.

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM

(Payements en timbres-poste)

Nhiều ông gửi tiền trả bản-quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho bản-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài trả ra những tiền đồi chỗ ở, còn thì bản-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả

MỚI XUẤT BẢN :

SƠ-HỌC ĐỊA-DƯ'

Đông-Pháp — Bắc-kỳ

Trung-kỳ — Nam-kỳ

Dùng trong các lớp Sơ-đẳng các trường Pháp-Việt và nhất là cho học-trò đi thi bằng Sơ đẳng yếu-lược

PHẠM-HUY-LỤC Soạn

Có địa-đồ Đông-pháp toàn-thể và địa-đồ riêng từng xứ

Giá bán : 0$50 — Tiền cước : 0$10

Bán tại bản-quán và các hàng sách

Rượu bổ-dào:

« TONIQUE TONKINOIS »

Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo hình tự-nhiên in ra đây, chứ không như có mấy hình lạ, làm trò-cười cho trẻ-con và người cả trí khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kỹ kẻo nhầm lẫn!

Ở Ngày mồng 7 tháng năm, năm-hiệu Khải-định thứ ba, tức Nhâm-ngọ phụng thì chẩn phê rằng :

phòng của MONTÈS qui ông, có chế nên một thứ rượu bổ để dùng ngự dụng gọi rồi lắng, đóng nên gửi thưởng, nước lọa phê thì gửi cho qui ông-phòng chế-ông để tỉ thanh-giá.

Khâm thử.

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả ! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được ! *Giá bán rất rẻ : 2$25 một chai lớn ; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS

54, Phố Tràng-tiền, 54

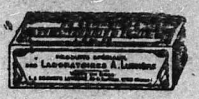
HANOI

Xin xem kỹ các các-bạch của bản-hiệu ở trang thứ tư tờ báo này.

Agents généraux en Indochine : GRARIERE, DUTOUQUET, GARAUDEAU & Cie

Thuốc chữa bệnh sốt rét rừng rất thần hiệu. Chỉ uống một lọ cũng đã khỏi bệnh.

Ở các hàng bào-chế Đông-pháp có bán cả. 3056

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Bệnh đi rửa, xưng da dày, đau dạ dày, ăn không ngon, ngủ không yên, khó tiêu. Có thể sinh ra các bệnh khác nữa.

Muốn khỏi các bệnh ấy thì nên dùng thuốc :

Elixir Tridigestif

có các chất Pancréatine, Diastase và Pepsine.

Giá mỗi chai : 1$40

Có bán tại : Nhà Ba chuông, Hanoi 3001

Nếu ai mắc phải bệnh tiểu tiện lậu và giang-mai, dù lâu hay mới, đã nặng hay nhẹ mà muốn được mau khỏi, không tốn tiền lại không hại về đường sinh dục nên lấy thuốc đông thuốc của hiệu C-NGỌC-LIÊN, n° 46, Rue Principale à Bạc cầu, vì hiệu ấy là một nhà chuyên trị bằng thuốc bệnh tinh đã có tiếng không nơi nào là không tiếp được giấy ngợi khen và mình tự ý các nơi gửi lại.

Ở Hà nội có gửi cho ông Kim đốc giả n° 83, phố hàng Bồ và ở Huế hiệu Phương nguyên phố Paul-Bert làm đại-lý bán nữa. 3022

ĐỒ KIM-HOÀN

BIJOUX GOLDTUBÉ

Dùng rồi lại bán lại 1 fr. một gam

2 fr.00

Tiền cước : 0.60

Các thứ nhẫn gọi là BAGUES ECUSSON trên này, thực là chắc chắn đúng tuổi. Có khắc hai chữ đầu tên, hoặc khắc cả tên như « MARIE », « SUZANNE », « SOUVENIR », giá : 1 fr. 75. Xin quý-khách biên rõ số cái kiểu nhẫn muốn mua.

Hôm nay các ngài mua một cái nhẫn, nếu ở các ngài không ưng ý, thì chuyển tên sau bán hiện sẽ tiền lại trả.

Cũng như cái khỏi nhẫn, thì các ngài lấy một miếng giấy bồi, khoét một cái lỗ vào đấy làm mẫu. Rồi gửi một cái mandat 2 fr. 20, đến hiệu

BIJOUX GOLDTUBÉ, Rayon E

211, Rue Saint Honoré, PARIS

thì chuyển tên sau các ngài sẽ nhận được cái nhẫn và quyển Co-loré có vẽ không tốn tăng 3

Thế nào là bệnh trĩ ?

Bệnh trĩ là mọc mụn trong đại-tràng mà sinh ra, nên đã mắc bệnh thì đại tiện đau sót mệt nhọc, sau khi đại tiện lại thấy ra huyết, thường gọi là lòi rom. Ngài nào có bệnh này nên kíp chữa, để lâu có thể ăn thủng đại-tràng.

Vậy xin Liệt quí lưu tâm giới thiệu cho vạn tạ.

TRƯƠNG-QUẾ-LÂM

TRÍ KHOA Y-SINH

26, Phố hàng Buồm, Hanoi

3053

TAM-TINH-Y-QUÁN

Phố hàng Ghế-gụ, số 16, Nam-định

Hiệu Tam tinh có thầy thuốc xem mạch, biết thực hư hàn nhiệt, trị bệnh bất kể nặng nhẹ, hoàn tán cao đơn chế luyện cực tinh vi, chữa đủ các bệnh mới lâu đã ngày đã trọng, số sống phần nhiều chữa cũng được hết sinh khỏe tử, người giàu có lấy phải giá, người nghèo cũng quá không tiền xin thuốc cũng cho, chữa các bệnh như sau này : đàn ông mộng tinh, gi tinh, hoạt tinh, đàn bà dương hư không đủ, đàn bà kinh nguyệt không đều, huyết ít, huyết đen, huyết hôi, huyết tích, khí hư sích hoạch đới, hậu sản hoặc kinh thấy gia tiên miên sinh ra trăm chứng không đủ ba có đủ tiên, ho lao, hen, đàm suyễn, thổ huyết, khạc huyết, nục huyết, ho huyết, lị huyết, bàng huyết, phong thấp cả chương bất tại lệ hai, phó thang, giá mỗi hộp hay là chai 1 đồng.

Đau mắt cổ lòng cộm hay có lông mi bám hiệu chỉ chữa nên giờ thì khỏi mà mắt không có sẹo, mỗi mắt 1 đồng. Trẻ con cam kinh đàm suyễn tả lị mỗi chai 5 hào.

Lậu về giang mai tiểu-biện cường khởi về gốc, sực không tốn tiền lại sinh dục như thường mỗi chai 1 đồng, thứ 5 hào. Cao ba long thực tốt mỗi lọ 5 hào, Thuốc bổ sâm nhung song bổ hoàn giá trở trái gái dẫn dùng được cả mỗi hộp 1 đồng.

Thuốc chỉ 1 phiện ngủ nào ăn năng đã lâu uống khỏi không với về đi lâm được, hạng nhất 2 đồng 1 chai, hạng 1 đồng, chai con 5 hào, qui khách ở ta viết thư về kể bệnh bản hiệu gửi thuốc tới ngay gửi cách lĩnh hóa giao ngân, ngài gửi mandat chuyển, xin đề như sau này : M. TRẦN-ĐỨC-SỞ đề VAM TINH-Y-QUÁN 5 Nam-Định. 3023

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Trong những độ trời nóng, thời tiết thay đổi, thường gây nên bệnh ghịp.

Mắc bệnh ghịp, thường sốt ho, nhức đầu đau ở khắp xương.

Muốn trị bệnh ghịp chỉ có một thứ thuốc, là :

Cachets du Docteur Rascol

0$60 một ống sáu cachets

3001

RHOMNOL

Của các nhà Laboratoire Leprince, là một thứ thuốc bổ rất mạnh, cho những người vì lao-động quá mà suy-nhược, và những người nhọc-mệt trí-não, bổ thần-kinh, rất linh nghiệm.

Thuốc viên : Mỗi ngày 4 hay 6 viên.

Tại tất cả các nhà Bào-chế xứ Bắc-kỳ đều có bán. 3023

LỢI-THÁI

BÁN ĐỒ VÀNG BẠC

108-110, Phố hàng Bạc, Hanoi

Qui-khách muốn sắm đồ nam-trang và nữ-trang, xin mời lại hiệu LỢI-THÁI, 108-110 đầu phố hàng Bạc, bản-hiệu chuyên nghề đã lâu năm, buôn bán thực thà nên được nhiều qui-khách gần xa chiếu-cố.

Thường thường vẫn gửi hàng đi bán khắp các tỉnh trong be kỳ và xứ Lào. 3017

Các ngài chớ nên quên rằng mùa đông năm ngoái thuốc ho

Sirop Nofal

đã chữa khỏi biết bao nhiêu người về các bệnh như là :

Cảm, đau cuống phổi, ho gió, ho rát cổ, vân vân...

Thứ thuốc này hay, nên bán mạnh lắm.

Chai lớn giá : 0$90

Bán tại hiệu Bào-chế

CHASSAGNE

Số nhà 59, phố Tràng tiền

HANOI 3002

PHÀM,

Thứ chè tốt thời quanh năm uống lúc nào cũng thơm ngon.

Thường lâm hạng chè chỉ vào độ đầu xuân thì uống được, ít lâu thì nhạt nhẽo. Đấy là hạng chè già lá cho nên gìn giữ đến thế nào cũng không tránh khỏi được sự biến-động.

NHƯ,

Muốn được hạng chè chính hiệu NINH-THÁI thời quanh năm lúc nào cũng ngon thơm. Vậy qui-khách muốn tránh sự biến-động ấy xin chực tiếp quá bộ chiếu cố cho bản-hiệu lại Hanoi, Haïphong và Nam-định.

NINH-THÁI-HIỆU

số 10, phố hàng Ngang, Hanoi
số 113, phố Khách, Haïphong
số 78, phố hàng Trống, Nam-định

Kính-cáo

3025

Hỡi các người mắc bệnh trĩ,

nhiều các ông đã dùng đủ các môn thuốc rồi mà chưa khỏi tự cho thuốc chữa bệnh POMMADE GUYEN, chắc ông sẽ hợp lắm và sẽ khỏi. Xin gửi ngay 1 mandat 1$ đến cho M. Nguyễn-văn-Lương 3 Lanessan.

祥和裕

YU-WO-TSEONG

VENTE EN GROS

68, Rue des Cantonnais, 68

Hanoi (Tonkin)

TÉLÉPHONE N° 266

Bản-hiệu có bán hoàn các thứ nón nhất, hàng tân nhất lắm, hàng thật tốt, giá thật rẻ.

Có bán cả hàng ta (Bắc-kỳ như the, nuyên, lĩnh, lọn, hàng, gai, sản sản, sẻ hàng Saigon như lĩnh, the, sản sản.

Nay mới có áy các mặt hàng thêm, mong đem sẽ mới mắn rạng khỏi. Nhưng hàng này bán buôn từng lắm, chỉ không bán lẻ mà hàng có muốn gửi đi các tỉnh, xe hàng con nguyên không thể gửi được.

Qui-khách ở gần nay đến bản-hiệu mua mua, còn ở mà thì gửi thư về, bản hiệu sẽ gửi mauda rung lapremment.

Cần-bạch

YU-WO-TSEONG 6015

TRÉPARSOL

Thuốc này các thầy-thuốc đều dùng ở các nhà-thương Đông-dương đã thí-nghiệm. Là một thứ thuốc tốt, rất công-hiệu, để thay thuốc tiêm (914).

Đã trị bệnh-lị.

Bệnh giang-mai.

Bệnh sốt-rét ngã-nước.

Ống lớn 20 viên. Ống nhỏ 15 viên.

Ở các nhà Bào-chế có sách dặn bảo cách dùng. 3051

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

Nhà Ba-chuông

TỨC LÀ HIỆU Bào-chế MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Thay huyết xấu. Trị bệnh mẩn mẩn, khi huyết suy yếu, thần thể mỏi mệt gầy còm, hay có kinh huyết sinh ra rào phải, làm cho hay ho nội.

Ấy là :

THUỐC NƯỚC BỔ HUYẾT MÁU BÔ 1$40

3051

LỆ ĐỔI CHỖ Ở

Xin các ông mua báo, khi đổi chỗ ở, muốn báo-quán gửi đến chỗ mới, thì gửi cho báo-quán cả giấy quán báo, chữa lại chỗ nào thì biên rõ ràng vào đấy, và gửi theo hai hào (0$20) bằng tem cũng được, để chi tiền giấy quán khán.

Nếu ai không gửi tiền theo thì cứ để nguyên thư cũ hoặc phải trả nặng hơn.

NHỮNG VẾT XẤU Ở NGOÀI DA

cũng là điện mạo già đi,

là bởi các chất

dựng nên da khô đi.

THỨ CRÈME SIMON

CRÈME SIMON

PARIS

giữ cho da mềm mại, giữ cho người trẻ và đẹp luôn. Trừ được hắn nắng, bệnh cám thử, và các dấu sâu bọ đốt, vân vân.

Phấn và xà-phòng Simon

3045

Dù các ngài đau dạ dày đến thế nào mặc lòng, hễ dùng :

Thuốc bột Saint André

thì sẽ thấy kiến hiệu tức thì.

Các sự đau đớn đã tiêu tán đi, các ngài lại được khỏe mạnh như thường.

Thuốc bột Saint André

lại chữa các bệnh như là :

Đau tỳ vị, bệnh đầy, bệnh ợ chua, vân vân...

Giá bán : 0$85 một lọ

Hỏi tại hiệu Bào-chế

CHASSAGNE

59, Rue Paul Bert, Hanoi

3002

NHÀ BA CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Những người xanh bủng, huyết kém, nhất là con gái, những người đau mới khỏi, những người bị ngã nước mới khỏi nên dùng thuốc :

Peptonate de fer MONTÈS

Trước mỗi bữa cơm chính uống mấy dọt.

Giá tiền 0$90 3001

COLLYRE JAUNE

SELON LA FORMULE DU

DOCTEUR CASAUX

DIRECTEUR DE L'INSTITUT OPHTALMOLOGIQUE

PROFESSEUR A L'ÉCOLE DE MÉDECINE DE L'INDOCHINE

THUỐC CHỮA MẮT CỦA QUAN Y KHOA BÁC-SĨ CASAUX

Giám-đốc nhà thương chữa mắt hàng Gà, Hanoi, đã kinh-nghiệm mà chế ra để chữa cho người Annam.

Kiên hiệu lạ thường | **Không sốt**

Để lâu không hỏng | **Rẻ tiền**

Giá một lọ có cả ống nhỏ rọt . . . . . **0$20**

ĐỘC QUYỀN BÁN TẠI :

PHARMACIE CHASSAGNE

59, RUE PAUL-BERT, HANOI 3002

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

PHỐ PAUL-BERT. — HANOI

Sữa đặc BERNA

Làm bằng sữa của bò cái Thụy-sĩ tốt nhất có cái vị ngon ngọt, cái tính chất đặc biệt, và lại có rất nhiều chất bổ dưỡng.

Dùng để nuôi con trẻ, người đau, và người nhiều tuổi rất tốt.

Giá bán 0$80 một hộp 400 gr.

Bản hiệu nhận được sữa BERNA luôn, nên lúc nào cũng có sữa thực tươi.

3005

Hiệu bào-chế J. BLANC

L. BLANC kế-nghiệp

Lập tự năm 1836, ta thường gọi là hiệu thuốc Lập-Rang ở phố Tràng-tiền (Rue Paul Bert) số 31, Hanoi-Tonkin

Giây nói số 59

NÊN ĐẾN ĐÓ MÀ HỎI :

ENO KOLA COCA. — *Rượu bổ để cho những người ốm dậy dân bà ở cữ . . . . . Một lítre : 2$40*

Trước khi ăn cơm uống một cốc con.

ELIXIR HISTOGÉNIQUE. — *Thuốc nước. Một chai : 1,25*

GRANULÉ HISTOGÉNIQUE. — *Thuốc hạt. Một chai : 1,25*

Đều là thuốc trị bệnh lao, bệnh ghịp và các bệnh đau phổi rất hay, người lớn trẻ con đều dùng được cả.

SIROP D'HÉMOLOBINE SOLUBLE. — *Thuốc trị bệnh hao mòn mạnh xao rất là thần hiệu. Mỗi lần trước khi ăn cơm uống 3 hay 4 muỗm . . . . . Một chai : 1,25*

BOUTTES NOTAL, Circulation du Sang. — *Thuốc làm cho mạch máu chạy đều. . . . . Một chai : 0,60*

Ai ở xa có cần hỏi gì cứ viết thư về, bản-hiệu xin trả lời ngay. Tiền gửi hàng phần người mua phải chịu 3005

Eau "PRIOR"

Nước suối để uống với rượu mạnh, như Cognac, hoặc uống không để giải khát và tiêu-thực.

Bán tại L'Union Commerciale Indochinoise et Africaine Haïphong, Hanoi, Nam-định, Ninh-bình, Thái-bình, Yunnanfou, Tourane, Huế, Quinhon, Nha-trang, Đồng-hới, Thu-xá, Saigon, Phnom-Penh. 3007

Imprimerie du Trang-Bên-Tan-Vip

Le Gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN